

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ ΟΜΑΔΑ 3- ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ
ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΓΛΣ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΒΣ**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ ΜΙΧΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΜΑΔΑ 3^η: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Στην ομάδα 3 παρακολουθούνται οι ακόλουθες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων:

- A) Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις. Αφορά τους λογαριασμούς 30, 32, 33, 35 και 36.
- B) Τα αξιόγραφα. Τίτλοι γραμματίων λογαριασμός 31 και τίτλοι χρεογράφων λογαριασμός 34.
- Γ) Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας. Αφορά το λογαριασμό 38.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 30 «ΠΕΛΑΤΕΣ»

Περιεχόμενο και ανάπτυξη του λογαριασμού 30

Στους υπολ/σμούς του 30 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις και κατ' εξαίρεση, για λόγους ενιαίας παρακολούθησης, ορισμένες υποχρεώσεις της επιχείρησης έναντι πελατών της, που απορρέουν από τις πωλήσεις της.

Παρέχεται στις επιχειρήσεις η δυνατότητα αντί να αναπτύσσουν σε τρίτο και πέρα βαθμούς τους υποχρεωτικούς και προαιρετικούς υπολογισμούς του 30, να χρησιμοποιούν για την ανάπτυξη αυτών τους κενούς δευτεροβάθμιους 30.08-30.96, με την προϋπόθεση ότι θα προκύπτουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο (π.χ. από τα ισοζύγια), οι πληροφορίες που θα προέκυπταν αν είχαν αναπτυχθεί οι δευτεροβάθμιοι 30.00 – 30.04.

Λογαριασμός 30.00 «Πελάτες εσωτερικού»

Στο λογαριασμό 30.00 «πελάτες εσωτερικού» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις που γίνονται στο εσωτερικό της χώρας, εκτός από εκείνες που προέρχονται από πωλήσεις, είτε προς το Ελληνικό Δημόσιο, είτε προς Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημόσιες Επιχειρήσεις, οι οποίες παρακολουθούνται αντίστοιχα στους λ/σμούς 30.02 «Ελληνικό Δημόσιο» και 30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις».

Λογαριασμός 30.01 «Πελάτες εξωτερικού»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης από πωλήσεις στο εξωτερικό, εμπορευμάτων, αγαθών ή υπηρεσιών.

Λογαριασμοί 30.02 «Ελληνικό Δημόσιο»

30.03 «Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις»

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης από πωλήσεις της προς το Δημόσιο ή τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις αντίστοιχα.

Οι λογαριασμοί αυτοί λειτουργούν όπως ο λογαριασμός 30.00 «πελάτες εσωτερικού».

Λογαριασμός 30.04 «Πελάτες – εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»

Σε αυτόν παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στην επιχείρηση από τους πελάτες της για εγγύηση της επιστροφής των ειδών συσκευασίας, τα οποία παραδίνονται σε αυτούς χωρίς να τιμολογούνται.

Λογαριασμός 30.05 «Προκαταβολές πελατών»

Στο λογαριασμό 30.05 «προκαταβολές πελατών» παρακολουθούνται οι προκαταβολές που λαμβάνει η επιχείρηση από τους πελάτες της έναντι των παραγγελιών τους, όταν η επιχείρηση δεν επιθυμεί να παρακολουθεί τις προκαταβολές αυτές στους οικείους λογαριασμούς 30.00 – 30.03. Ο λογαριασμός 30.05 πιστώνεται με το ποσό της προκαταβολής και χρεώνεται με ολόκληρο ή μέρος του ποσού αυτού, ανάλογα με τη μερική ή ολική εκτέλεση της παραγγελίας, με πίστωση του οικείου λογαριασμού του πελάτη (30.00 – 30.03).

Λογαριασμός 30.06 «Πελάτες – παρακρατημένες εγγυήσεις»

Στο λογαριασμό 30.06 «πελάτες – παρακρατημένες εγγυήσεις» παρακολουθούνται τα ποσά που, με βάση συμβατικό όρο, παρακρατούν για εγγύηση οι πελάτες της

επιχείρησης. Ο λογαριασμός 30.06 χρεώνεται με τα ποσά που παρακρατούνται για εγγύηση και παραμένει χρεωμένος μέχρι την εκπλήρωση του όρου.

Λογαριασμός 30.07 «Πελάτες – αντίθετος λογαριασμός ειδών συσκευασίας»

Στον προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμό αυτόν, παρακολουθείται η αξία των τιμολογημένων ειδών συσκευασίας, για τα οποία οι πελάτες διατηρούν το δικαίωμα της επιστροφής.

Λογαριασμός 30.97 «Πελάτες επισφαλείς»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά πελατών, των οποίων η είσπραξη κρίνεται επισφαλής (αμφίβολης ρευστοποιήσεως).

Λογαριασμός 30.98 «Ελληνικό Δημόσιο – Λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου από πωλήσεις προς αυτό, οι οποίες μετατρέπονται σε επίδικες.

Λογαριασμός 30.99 «Λοιποί πελάτες – Λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά των πελατών της από πωλήσεις προς αυτούς, οι οποίες μετατρέπονται σε επίδικες, θεωρούνται όμως ως ασφαλούς εισπράξεως.

Λογαριασμός 31 «ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ»

Περιεχόμενο του λογαριασμού 31

Στους υπολογαριασμούς του 31 «γραμμάτια εισπρακτέα» περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους:

- Συναλλαγματικών
- Γραμματίων «εις διαταγήν» και
- Υποσχετικών επιστολών

τόσο σε ευρώ όσο και σε ξένο νόμισμα.

Στον παρόντα λογαριασμό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις της επιχείρησης που είναι ενσωματωμένες στους προαναφερόμενους τίτλους κατά των πελατών της και κατά των χρεωστών της.

Λογαριασμός 31.00 «Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο»

Σε αυτόν καταχωρούνται αρχικά όλα τα γραμμάτια (και οι συναλλαγματικές) εισπρακτέα σε ευρώ που λαμβάνει η επιχείρηση έναντι των απαιτήσεών της κατά πελατών και χρεωστών και γενικότερα τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές που λαμβάνει από οποιαδήποτε αιτία.

Λογαριασμός 31.07 «Γραμμάτια σε ΞΝ στο Χαρτοφυλάκιο»

Σε αυτόν καταχωρούνται αρχικά όλα τα γραμμάτια (και οι συναλλαγματικές) εισπρακτέα σε ξένο νόμισμα που περιέρχονται στην επιχείρηση από τους πελάτες και χρεώστες της και γενικά από οποιαδήποτε αιτία.

Λογαριασμοί 31.01 «Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη»

31.08 «Γραμμάτια σε ΞΝ στις Τράπεζες για είσπραξη»

Με τους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται τα γραμμάτια σε ευρώ ή και σε ξένο νόμισμα που μεταβιβάζονται στις Τράπεζες για είσπραξη.

Κατά τη μεταβίβαση των γραμματίων εισπρακτέων στην Τράπεζα για είσπραξη, η Τράπεζα δεν αποκτά την κυριότητα των τίτλων, η οποία εξακολουθεί να παραμένει στην επιχείρηση, αλλά απλώς εξουσιοδοτείται να εισπράξει τους τίτλους «εν ονόματι» και για λογαριασμό της επιχείρησης (οπισθογράφου).

Λογαριασμοί 31.02 «Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση»

31.09 «Γραμμάτια σε ΞΝ στις Τράπεζες σε εγγύηση»

Σε αυτούς καταχωρούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα σε ευρώ ή και ξένο νόμισμα που μεταβιβάζονται στις Τράπεζες σε εγγύηση, όπως λ.χ. σε ενέχυρο δανείου της Τράπεζας προς την επιχείρηση.

Λογαριασμοί 31.03 «Γραμμάτια σε καθυστέρηση»

31.10 «Γραμμάτια σε ΞΝ σε καθυστέρηση»

Σε αυτούς παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά οφειλετών (π.χ. αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλήθηκαν κατά την ημερομηνία λήξεώς τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της επιχείρησης.

Λογαριασμοί 31.04 «Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους»

31.11 «Γραμμάτια σε ΞΝ μεταβιβασμένα σε τρίτους»

Στους παραπάνω αντίθετους, προαιρετικής τηρήσεως, λογαριασμούς είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα που μεταβιβάζονται κατά κυριότητα σε τρίτους π.χ. προμηθευτές, με χρέωση του προσωπικού λογαριασμού του τρίτου.

Λογαριασμοί 31.05 «Γραμμάτια προεξοφλημένα»

31.12 «Γραμμάτια σε ΞΝ προεξοφλημένα»

Με τους παραπάνω αντίθετους, προαιρετικής τηρήσεως λογαριασμούς, είναι δυνατό να παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα που προεξοφλούνται.

Λογαριασμοί 31.06 «Μη δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων»

31.13 «Μη δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε ΞΝ»

Στους λογαριασμούς αυτούς καθώς και στους λογαριασμούς 18.09 και 18.10 καταχωρούνται οι τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια στο τέλος της χρήσεως, δηλαδή οι τόκοι που αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις.

Λογαριασμοί 31.90 και 31.92 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε ευρώ»

31.91 και 31.93 «Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε Ξ.Ν.»

Η υποσχετική επιστολή είναι αξιόγραφο που εκδίδεται, κατά κανόνα, από εμπόρους εισαγωγείς για χρηματικά ποσά που οφείλουν σε διάφορα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και κυρίως σε οίκους του εξωτερικού.

Λειτουργία των λογαριασμών 31.90 – 31.93

Στους σχολιαζόμενους λογαριασμούς καταχωρούνται οι εισπρακτέες υποσχετικές επιστολές.

Λογαριασμός 31.94 «Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη με σύμβαση Factoring»

Ο λογαριασμός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 216/2.176/1994. Κατ' αρχήν, στον παρόντα λογαριασμό μεταφέρονται από το λογαριασμό 31.00 «γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο» οι μεταβιβαζόμενες στις Τράπεζες συναλλαγματικές για είσπραξη με βάση σύμβαση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων του ν. 1905/1990.

Λογαριασμός 31.95 «Τίτλοι trade credit»

Ο λογαριασμός αυτός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 256/2.252/1995, κατά την οποία ο τίτλος «trade credit» συγκεντρώνει τα εννοιολογικά γνωρίσματα του εμπορικού χρεωστικού ομολόγου του άρθρου 76 του ν.δ. 17-7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών».

Λογαριασμός 31.99 «Διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων»

Ο λογαριασμός χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της διακινήσεως των γραμματίων μεταξύ υποκαταστημάτων ή μεταξύ κεντρικού και υποκαταστημάτων της επιχείρησης.

Λογαριασμός 32 «ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ»

Στους υπολογισμούς του 32 καταχωρούνται τα πραγματοποιούμενα έξοδα για την αγορά από το εξωτερικό αγαθών (παγίων ή αποθεμάτων).

Λογαριασμοί: 32.00 «Παραγγελίες πάγιων στοιχείων»

32.01 «παραγγελίες κυκλοφορούντων στοιχείων»

Στον πρώτο από τους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται, κατά παραγγελία, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εισάγονται από το εξωτερικό, και στο δεύτερο τα αποθέματα που εισάγονται από το εξωτερικό.

**Λογαριασμοί: 32.02 «Προεμβάσματα μέσω Τραπεζών»
 32.03 «Ανέκκλητες πιστώσεις μέσω Τραπεζών»**

Πρόκειται για διάμεσους λογαριασμούς με τους οποίους είναι δυνατόν να παρακολουθούνται, προσωρινά, προεμβάσματα που γίνονται ή ανέκκλητες πιστώσεις που ανοίγονται για πολλές παραγγελίες μαζί, όταν ο άμεσος διαχωρισμός τους κατά παραγγελία είτε είναι αδύνατος είτε είναι δυσχερής.

Λογαριασμός 32.04 «Δεσμευμένα περιθώρια και δασμοί εισαγωγής»

Σε αυτόν καταχωρούνται τα ποσά τα οποία καταβάλλονται για να παραμείνουν δεσμευμένα για ορισμένο χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τους κανόνες περί εισαγωγών που ισχύουν κάθε φορά.

Λογαριασμός 33 «ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ»

Περιεχόμενο του λογαριασμού 33

Στους υπολογισμούς του 33 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης, οι οποίες δεν υπάγονται σε καμιά από τις κατηγορίες απαιτήσεων που υπάγονται και παρακολουθούνται στους λοιπούς πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της ομάδας 3.

Λογαριασμός 33.00 «Προκαταβολές προσωπικού»

Με το λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι προκαταβολές που δίνονται στο προσωπικό έναντι των τρεχουσών αποδοχών.

Λογαριασμός 33.01 «Χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι χρηματικές διευκολύνσεις, προσωρινού χαρακτήρα, που γίνονται στο προσωπικό.

Λογαριασμός 33.02 «Δάνεια προσωπικού»

Στο λογαριασμό 33.02 «παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στο προσωπικό με μορφή δανείου».

Λογαριασμοί: **33.03 «Μέτοχοι λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου»**
 33.04 «Οφειλόμενο κεφάλαιο»
 33.05 «Δόσεις μετοχικού κεφαλαίου σε καθυστέρηση»

Οι λογαριασμοί αυτοί χρησιμοποιούνται κατά την κάλυψη και καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας.

Λογαριασμός 33.06 «Προμερίσματα»

Το καταβλητέο στους μετόχους μέρισμα προσδιορίζεται μόνο με την κατάρτιση του ισολογισμού κάθε χρήσεως και την έγκρισή του από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

Λογαριασμός 33.07 «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί εταίρων»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι χρηματικές δοσοληψίες των προσωπικών εταιρειών (ΟΕ, ΕΕ) και των ΕΠΕ με τους εταίρους τους.

Λογαριασμοί: **33.08 «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί διαχειριστών»**
 33.09 «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί ιδρυτών Α.Ε. και
 μελών διοικητικού συμβουλίου»
 33.10 «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί γενικών διευθυντών
 ή διευθυντών Α.Ε.»

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι χρηματικές δοσοληψίες της επιχείρησης εταιρικής μορφής με τα όργανα διοικήσεώς της, κατά τρόπο που να είναι

δυνατή η εμφάνιση των υπολοίπων των λογαριασμών αυτών στον ισολογισμό για την πληροφόρηση των πιστωτών και λοιπών ενδιαφερομένων.

- Λογαριασμοί:** **33.11 «Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε ευρώ»**
33.12 «Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.»

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της επιχείρησης κατά των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, οι οποίες απαιτήσεις δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο της επιχείρησης.

Λογαριασμός 33.13 «Ελληνικό Δημόσιο – Προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι»

Στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου από φόρους που προκαταβάλλονται από την επιχείρηση ή παρακρατούνται από τρίτους επί εισοδημάτων που αυτή αποκτά, σύμφωνα με την ισχύουσα εκάστοτε φορολογική νομοθεσία.

Λογαριασμός 33.13 «Προκαταβολή φόρου εισοδήματος»

Οι υπολογισμοί του λογαριασμού 33.13, που αφορούν προκαταβλημένους φόρους.

Λογαριασμός 33.14 «Ελληνικό Δημόσιο – Λοιπές απαιτήσεις»

Στο λογαριασμό αυτό, καταχωρούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου ή Δημόσιων Οργανισμών και φορέων που δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενό της (πωλήσεις κ.λ.π.) ή από φόρους (προκαταβλημένους και παρακρατημένους).

- Λογαριασμοί:** **33.15 «Λογαριασμοί ενεργοποιήσεως εγγυήσεων προμηθευτών σε ευρώ (guarantee)»**

**33.16 «Λογαριασμοί ενεργοποιήσεως εγγυήσεων
προμηθευτών σε Ξ.Ν.»**

Στους, προαιρετικής τηρήσεως, παραπάνω λογαριασμούς καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση για την αποκατάσταση ζημιών που υπέστησαν οι πελάτες της από αγαθά που πώλησε σε αυτούς, για τις οποίες όμως ζημιές η επιχείρηση έχει λάβει αντίστοιχη εγγύηση από τους προμηθευτές της.

**Λογαριασμοί: 33.17 «Λογαριασμοί δεσμευμένων (Bloques) καταθέσεων
σε ευρώ»**

**33.18 «Λογαριασμοί δεσμευμένων (Bloques) καταθέσεων
σε Ξ.Ν.»**

Σε αυτούς παρακολουθούνται οι καταθέσεις που γίνονται από την επιχείρηση κατά κύριο λόγο στις Τράπεζες και οι οποίες δεσμεύονται για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για την έκδοση εγγυητικών επιστολών ή την παροχή εγγυήσεως για χορήγηση πιστώσεων σε τρίτους.

**Λογαριασμοί: 33.21 «Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού
ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε ευρώ»**

**33.22 «Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού
ενδιαφέροντος επιχειρήσεων σε Ξ.Ν.»**

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων, οι οποίες δεν προέρχονται από συναλλαγές που αφορούν το αντικείμενο δράσεως της επιχείρησης.

Λογαριασμοί: 33.90 «Επιταγές εισπρακτέες (μεταχρονολογημένες)»

33.91 «Επιταγές εισπρακτέες (σφραγισμένες)»

Η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα «εν όψει», κάθε δε αντίθετη μνεία που αναγράφεται σε αυτή θεωρείται «μη γεγραμμένη». Αν η επιταγή εμφανιστεί για πληρωμή πριν από την ημέρα που σημειώνεται ως χρονολογία εκδόσεως, είναι πληρωτέα κατά την

ημερομηνία της εμφανίσεως. Με την έννοια αυτή και οι μεταχρονολογημένες επιταγές θα ήταν δυνατό να συμπεριληφθούν στο ταμείο σαν μετρητά, όπως και οι μη μεταχρονολογημένες επιταγές.

**Λογαριασμοί: 33.95 «Λοιποί χρεώστες διάφοροι σε ευρώ»
33.96 «Λοιποί χρεώστες διάφοροι σε Ξ.Ν.»**

Σε αυτούς παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες ανόργανες απαιτήσεις της επιχείρησης που δεν είναι δυνατόν να ενταχθούν σε οποιοδήποτε άλλο υπολογισμό του 33.

Λογαριασμός 33.97 «Χρεώστες επισφαλείς»

Στο λογαριασμό αυτό μεταφέρονται οι ανόργανες απαιτήσεις της επιχείρησης, δηλαδή αυτές που δεν προέρχονται από πωλήσεις και οι οποίες χαρακτηρίζονται ως επισφαλούς εισπράξεως.

Λογαριασμός 33.98 «Επίδικες απαιτήσεις κατά Ελληνικού Δημοσίου»

Στο λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου που μετατρέπονται σε επίδικες. Ο λογαριασμός αναπτύσσεται κατά επίδικη απαίτηση.

Λογαριασμός 33.99 «Λοιποί χρεώστες επίδικοι»

Σε αυτόν παρακολουθούνται οι (ανόργανες) απαιτήσεις της επιχείρησης κατά χρεωστών της που καθίστανται επίδικες εκτός από τις επίδικες απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου.

Λογαριασμός 34 «ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ»

Στους υπολογισμούς του 34 παρακολουθούνται τα χρεόγραφα «τα οποία αποκτά η οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίου της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου».

- Λογαριασμοί:**
- 34.00 «Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»**
 - 34.01 «Μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»**
 - 34.10 «Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»**
 - 34.11 «Μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»**

Στους παραπάνω λογαριασμούς παρακολουθούνται οι ολοσχερώς εξοφλημένες μετοχές που αποκτά κατά κυριότητα η επιχείρηση.

- Λογαριασμοί:**
- 34.02 «Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»**
 - 34.03 «Ανεξόφλητες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού»**
 - 34.12 «Ανεξόφλητες μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»**
 - 34.13 «Ανεξόφλητες μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρειών εξωτερικού»**

Στους παραπάνω λογαριασμούς καταχωρείται κατά περίπτωση η συνολική αξία των μετοχών που η επιχείρηση αποκτά – χωρίς πρόθεση διαρκούς κατοχής – από την κάλυψη μέρους του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας, με τον όρο της τμηματικής καταβολής αυτού.

- Λογαριασμοί:**
- 34.04 «Μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιριών εσωτερικού»**
 - 34.14 «Μερισματαποδείξεις εισπρακτέες μετοχών εταιριών εξωτερικού»**

Σε αυτούς παρακολουθούνται οι μερισματαποδείξεις που αποκτώνται μετά την έγκριση του ισολογισμού της οικείας (εκδότριας) ανώνυμης εταιρείας από τη Γενική

Συνέλευση των μετόχων της και τη γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων.

- Λογαριασμοί:** **34.20 «Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εσωτερικού»**
 34.21 «Προεγγραφές σε υπό έκδοση μετοχές εταιριών εξωτερικού»

Στους λογαριασμούς αυτούς καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλονται στις περιπτώσεις προεγγραφών σε εκδόσεις μετοχών.

- Λογαριασμοί:** **34.05 «Ομολογίες ελληνικών δανείων»**
 34.15 «Ομολογίες αλλοδαπών δανείων»

Σε αυτούς παρακολουθείται το κόστος κτήσης των πλήρως εξοφλημένων ομολογιών ελληνικών και αλλοδαπών δανείων αντίστοιχα, εφόσον οι ομολογίες αυτές αποκτώνται και κατέχονται με σκοπό πωλήσεώς τους.

Το εισόδημα από ομολογίες καταχωρείται στους λογαριασμούς 76.01.02 «έσοδα ομολογιών ελληνικών δανείων» ή 76.01.07 «έσοδα ομολογιών αλλοδαπών δανείων», κατά περίπτωση.

Σε αυτούς καταχωρείται το ονομαστικό ποσό των τόκων, ενώ ο παρακρατημένος φόρος καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού 33.13.06 «Ελληνικό Δημόσιο – Προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι / παρακρατημένος φόρος εισοδήματος από τόκους».

- Λογαριασμοί:** **34.06 «Ανεξόφλητες ομολογίες ελληνικών δανείων»**
 34.16 «Ανεξόφλητε ομολογίες αλλοδαπών δανείων»

Σε αυτούς καταχωρείται η αξία κτήσεως των ομολογιών στις περιπτώσεις που αυτή καταβάλλεται τμηματικά.

- Λογαριασμοί:** **34.07 «Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού»**
 34.17 «Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού»

Αμοιβαίο κεφάλαιο είναι μια κοινή περιουσία που σχηματίζεται από καταθέσεις πολλών αποταμιευτών, η οποία επενδύεται σε χρηματιστηριακούς και άλλους τίτλους με σκοπό την επίτευξη της δυνατότερης υψηλής αποδόσεως για τους μετέχοντες στην περιουσία.

Στους λογαριασμούς αυτούς παρακολουθούνται τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού και εξωτερικού, αντίστοιχα.

Λογαριασμοί: 34.22 «Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εσωτερικού»

34.23 «Προεγγραφές σε ομολογιακά δάνεια εξωτερικού»

Στους λογαριασμούς αυτούς καταχωρούνται τα ποσά που καταβάλλονται στις περιπτώσεις προεγγραφών σε εκδόσεις ομολογιακών δανείων.

Λογαριασμός 34.24 « Χρεόγραφα σε τρίτους με εγγύηση»

Σε αυτόν παρακολουθούνται τα χρεόγραφα που ενεχυριάζονται για διάφορους λόγους, όπως π.χ. για εγγύηση χρηματοδοτήσεων που η επιχείρηση λαμβάνει ή για εγγύηση εκδόσεως εγγυητικών επιστολών.

Λογαριασμός 34.25 «Ίδιες μετοχές»

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ, «στο λογαριασμό 34.25 «ίδιες μετοχές» παρακολουθούνται οι μετοχές εκδόσεως της εταιρείας, στις περιπτώσεις εκείνες που επιτρέπεται από τη νομοθεσία η απόκτησή τους».

Το αποθεματικό για ίδιες μετοχές

Το αποθεματικό για ίδιες μετοχές σχηματίζεται από τα κέρδη της χρήσεως, τα οποία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις φορολογούνται στο όνομα της εταιρείας.

Λογαριασμός 34.08 «Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου»

Ανάπτυξη του λογαριασμού 34.08

Ο λογαριασμός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 94/1680/1992. Η γνωμάτευση αυτή υποδεικνύει την ανάπτυξη του σχολιαζόμενου λογαριασμού 34.08 κατά τρόπο όμοιο με αυτόν που αναπτύσσεται ο λογαριασμός 34.05 «ομολογίες ελληνικών δανείων», η οποία ανάπτυξη όμως δεν εξυπηρετεί τη λογιστική των εντόκων γραμματίων, αφού στην ονομαστική τους αξία περιλαμβάνονται και οι τόκοι ολόκληρης της διάρκειάς τους.

Λογαριασμός 34.91 «Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου»

Τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου παρακολουθούνται στον ομώνυμο λογαριασμό 34.91. Ο λογαριασμός αυτός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 94/1680/1992.

Λογαριασμός 34.92 «Τραπεζικά ομόλογα»

Ο λογαριασμός δημιουργήθηκε με τη γνωμάτευση του Ε.ΣΥ.Λ. 94/1680/1992, το κείμενο της οποίας παρατίθεται στα σχόλια του λογαριασμού 34.05 «ομολογίες Ελληνικών Δανείων»

Σε αυτόν παρακολουθούνται τα ομόλογα εκδόσεως Τραπεζών, τα οποία αποκτά η επιχείρηση με πρόθεση την πώλησή τους.

Η λογιστική παρακολούθηση των τραπεζικών ομολόγων είναι όμοια με τη λογιστική παρακολούθηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

Λογαριασμός 35 «ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ»

Στους λογαριασμούς του 35 παρακολουθούνται οι πάσης φύσεως και έντονου διαχειριστικού χαρακτήρα απαιτήσεις της επιχείρησης κατά των υπαλλήλων και λοιπών συνεργατών της, που προέρχονται από καταβολές ποσών που γίνονται σε αυτούς προσωρινά για την εκτέλεση, για λογαριασμό της, συγκεκριμένου έργου ή εργασίας.

- Λογαριασμοί: 35.00 «Εκτελωνιστές – Λογαριασμοί προς απόδοση»**
35.01 «Προσωπικό – Λογαριασμοί προς απόδοση»
35.02 «Λοιποί συνεργάτες τρίτοι – Λογαριασμοί προς απόδοση»
(προαιρετικής τηρήσεως)

Οι παραπάνω λογαριασμοί χρεώνονται με τα ποσά που καταβάλλονται στους εκτελωνιστές, στο προσωπικό και στους λοιπούς συνεργάτες της επιχείρησης «επί αποδώσει» λογαριασμού και πιστώνονται, κατά την απόδοση λογαριασμού από τα πρόσωπα αυτά, με χρέωση των αρμόδιων λογαριασμών (π.χ. αποθεμάτων, παγίων, εξόδων).

Λογαριασμός 35.03 «Πάγιες προκαταβολές»

Με το λογαριασμό αυτό η επιχείρηση παρακολουθεί τις πάγιες προκαταβολές που κρατούν παγίως στα χέρια τους οι διαχειριστές, δηλαδή τα πρόσωπα που διενεργούν σε συνεχή βάση πληρωμές για λογαριασμό της επιχείρησης, όπως λ.χ. τις προκαταβολές στους διαχειριστές εργοταξίων, κινητών συνεργείων, ή στους επιφορτισμένους με τη συγκέντρωση γεωργικών προϊόντων ή την αντιμετώπιση μικροεξόδων.

Λογαριασμός 35.04 «Πιστώσεις υπέρ τρίτων»

Πρόκειται για τις πιστώσεις που η επιχείρηση «ανοίγει» στις τράπεζες για λογαριασμό συνεργατών της.

Εμφάνιση του λογαριασμού 35 στον ισολογισμό

Όλοι οι υπολογισμοί του λογαριασμού 35 εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία Δ-Π-12 «Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και πιστώσεων».

Λογαριασμός 36 «ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ»

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ, «οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού δημιουργούνται, κατά κανόνα, στο τέλος κάθε χρήσεως με σκοπό τη χρονική τακτοποίηση των εξόδων και εσόδων, έτσι ώστε στα αποτελέσματά της να

περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα και έξοδα που πράγματι αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή χρήση.

Λογαριασμός 36.00 «Έξοδα επόμενων χρήσεων»

Στο λογαριασμό αυτό εμφανίζονται τα έξοδα που δεν αφορούν τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιήθηκαν, αλλά αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις.

Λογαριασμός 36.01 «Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα»

Στο λογαριασμό αυτό καταχωρούνται, με αντίστοιχη πίστωση των οικείων λογαριασμών εσόδων της ομάδας 7, τα έσοδα που είναι βέβαια, οριστικά και ανήκουν στην κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράττονται μέσα σε αυτήν και τα οποία, σύμφωνα π.χ. με τις σχετικές συμβάσεις, δεν είναι στο τέλος της χρήσης απαιτητά και για το λόγο αυτόν δεν κρίνεται ορθό ή σκόπιμο να φέρονται σε χρέωση των οικείων λογαριασμών απαιτήσεων.

Λογαριασμός 36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»

Στο λογαριασμό αυτό, στο τέλος της χρήσης, παρακολουθούνται οι αγορές υπό παραλαβή, δηλαδή παρακολουθείται η αξία των αγορασμένων αγαθών, των οποίων την κυριότητα έχει κατά το τέλος της χρήσης αποκτήσει η επιχείρηση, και τα οποία, μέχρι το τέλος της χρήσης, δεν έχει ακόμη παραλάβει.

Λογαριασμός 36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών χρήσεως υπό διακανονισμό»

Στο λογαριασμό αυτό, στο τέλος της χρήσης, καταχωρούνται τα ποσά που η επιχείρηση δικαιούται για εκπτώσεις επί των αγορών της, με βάση τις συμφωνίες που έχει με τους προμηθευτές της, αλλά τα οποία ποσά δεν της έχουν αναγγελθεί μέχρι το τέλος της χρήσης.

Λογαριασμός 37 «.....»

Ο λογαριασμός 37 είναι κενός. Η συμπλήρωσή του είναι δυνατή μόνο μετά από απόφαση του κατά νόμο αρμόδιου οργάνου.

Λογαριασμός 38 «ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ»

Περιεχόμενο του λογαριασμού 38

Κατά το Ε.ΓΛΣ στην κατηγορία των διαθεσίμων υπάγονται:

- Τα μετρητά σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα
- Οι εισπρακτέες επιταγές επί λογαριασμών καταθέσεων όψεως (όχι οι μεταχρονολογημένες) σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα
- Τα ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα
- Οι καταθέσεις όψεως και προθεσμίας σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα, εκτός αν υπάρχει ειδικός απαγορευτικός λόγος αναλήψεώς τους.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 43 § 8 περ. β' του ν. 2190/1920, «... τα τυχόν διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό των δραχμών που προκύπτει από τη μετατροπή του κάθε ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.... Οι συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν κατά την αποτίμηση τυχόν διαθεσίμων σε ξένο νόμισμα, μεταφέρονται, στα αποτελέσματα χρήσης.

Λογαριασμός 38.00 «Ταμείο»

Στο λογαριασμό «ταμείο» περιλαμβάνονται βασικά τα χρήματα, δηλαδή κάθε πράγμα που κυκλοφορεί στην αγορά ως γενικό μέτρο των αξιών και μέσο ανταλλαγής των αγαθών. Δύο λοιπόν είναι τα χαρακτηριστικά του χρήματος: (α) ο ρόλος του ως μέσο ανταλλαγής των αγαθών και (β) η χρησιμοποίησή του ως μέτρο αξίας των άλλων αγαθών.

Έτσι, στο λογαριασμό ταμείο περιλαμβάνονται συνήθως:

- Τα χαρτονομίσματα
- Τα κέρματα

- Τα αξιόγραφα που γίνονται δεκτά από τις τράπεζες για κατάθεση ως μετρητά όπως είναι: οι εισπρακτέες επιταγές και οι τραπεζικές εντολές πληρωμής υπέρ της επιχείρησης.

Λογαριασμός 38.01 «Διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως μετρητών»

Ο λογαριασμός είναι προαιρετικής τηρήσεως και παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να παρακολουθούν τα μετρητά που διακινούνται από το ταμείο ενός κέντρου στο ταμείο άλλου κέντρου.

Λογαριασμός 38.02 «Ληγμένα τοκομερίδια για είσπραξη»

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται τα τοκομερίδια των ομολογιών του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης που έχουν λήξει και είναι ασφαλούς εισπράξεως.

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ και κατ' επέκταση το νόμο, οι εισπρακτέες μερισματαποδείξεις δεν εμφανίζονται στον παρόντα, αλλά στο λογαριασμό 34.04 ή 34.14 «μερισματαποδείξεις εισπρακτέες» ενώ συντρέχουν και γι' αυτές οι ίδιοι λόγοι που συνηγορούν στην εμφάνιση ενταύθα των ληγμένων τοκομεριδίων.

Λογαριασμοί: 38.03 «Καταθέσεις όψεως σε ευρώ»

38.05 «Καταθέσεις όψεως σε Ξ.Ν.»

Οι καταθέσεις όψεως είναι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση του δικαιούχου. Οι καταθέσεις αυτές γίνονται συνήθως δεκτές από την τράπεζα ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού που κατατίθεται και την ιδιότητα του καταθέτη.

Λογαριασμοί: 38.04 «Καταθέσεις προθεσμίας σε ευρώ»

38.06 «Καταθέσεις προθεσμίας σε Ξ.Ν.»

Οι καταθέσεις προθεσμίας είναι αποδοτέες στους δικαιούχους μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη χρονολογία της καταθέσεως. Το χρονικό αυτό

διάστημα συμφωνείται μεταξύ τράπεζας και καταθέτη, το οποίο κατά τα ισχύοντα, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από ένα τρίμηνο όταν δικαιούχος της κατάθεσης είναι φυσικό πρόσωπο, ή από ένα εξάμηνο όταν δικαιούχος της κατάθεσης είναι νομικό πρόσωπο.

**Όμιλος λογαριασμών 39 «ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ»
(όμιλος λογαριασμών προαιρετικής χρήσης)**

Σε περίπτωση που η επιχείρηση κάνει χρήση του ομίλου λογαριασμών 39, τα κονδύλια των λογαριασμών του ομίλου αυτού, στον ισολογισμό τέλους χρήσης, συναθροίζονται και εμφανίζονται μαζί με τα αντίστοιχα κονδύλια των λογαριασμών 30 – 38.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

1. ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee – IASC) συστήθηκε στις 29 Ιουνίου 1973, ύστερα από συμφωνία των Λογιστικών Σωμάτων της Αυστραλίας, του Καναδά, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιαπωνίας, του Μεξικού, της Ολλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και Ιρλανδίας και των ΗΠΑ.

Η αρχική αυτή συμφωνία αναθεωρήθηκε το Νοέμβριο του 1982, οπότε υπεγράφη και το αναθεωρημένο καταστατικό της IASC.

Ορίζει την έννοια των οικονομικών καταστάσεων και το σκοπό τους που συνίσταται στο να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την οικονομική θέση, την απόδοση, τις ταμιακές ροές, τα αποτελέσματα της διαχείρισης της Διοίκησης, δηλαδή πληροφορίες χρήσιμες σε ένα ευρύ κύκλο χρηστών για να λάβουν αποφάσεις.

Ορίζει ότι μια πλήρης σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους οικονομικές καταστάσεις:

- Ισολογισμό
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων
- Κατάσταση μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων
- Κατάσταση Ταμιακών Ροών
- Λογιστικές μεθόδους και επεξηγηματικές σημειώσεις (Προσάρτημα)

Ορίζει ως βασική αρχή ότι οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρουσιάζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση, την οικονομική απόδοση και τις ταμιακές ροές της επιχείρησης. Αυτό επιτυγχάνεται με την κατάλληλη εφαρμογή των Δ.Λ.Π.

Καθορίζει πότε δικαιολογείται παρέκκλιση από τα Δ.Λ.Π. και ποιες γνωστοποιήσεις, στην περίπτωση αυτή, πρέπει να γίνονται.

Καθορίζει τις λογιστικές παραδοχές και αρχές που διέπουν τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων (going concern, αυτοτέλειας των χρήσεων, της συνέπειας, του ουσιώδους, του συμψηφισμού στοιχείων ενεργητικού – παθητικού και εσόδων – εξόδων, της συγκριτικής πληροφόρησης) και αποσαφηνίζει το περιεχόμενό τους.

Καθορίζει το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων και τη δομή τους.

Καθορίζει τα γνωστοποιήσιμα πληροφοριακά στοιχεία με τις οικονομικές καταστάσεις και το Προσάρτημα.

Τα πρότυπα που μας ενδιαφέρουν και αφορούν την ομάδα 3 « Απαιτήσεις και διαθέσιμα » είναι τα πρότυπα IAS 1 και το πρότυπο IAS 39. Και έχουν ως εξής :

2. ΠΡΟΤΥΠΟ IAS 1

2.1 Διαχωρισμός των κυκλοφορούντων από τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία

Δ.Λ.Π.

Το Πρότυπο IAS 1 ορίζει ότι:

- Κάθε επιχείρηση πρέπει να προσδιορίσει, βασιζόμενη στη φύση των δραστηριοτήτων της, αν πρέπει ή όχι να παρουσιάζει τα κυκλοφοριακά και μη κυκλοφοριακά περιουσιακά στοιχεία και τις τρέχουσες ή μη τρέχουσες υποχρεώσεις, ως ιδιαίτερες κατηγορίες στον πίνακα του ισολογισμού.
- Όταν μια επιχείρηση επιλέγει να μην κάνει την παραπάνω διάκριση των περιουσιακών στοιχείων, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις πρέπει να παρουσιάζονται γενικά κατά τη σειρά της ρευστοποίησής τους.

2.2 Ποια στοιχεία κατατάσσονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό

Δ.Λ.Π.

Κατά το Πρότυπο IAS 1, ένα περιουσιακό στοιχείο κατατάσσεται ως κυκλοφοριακό περιουσιακό στοιχείο, όταν αυτό:

- (α) Αναμένεται να ρευστοποιηθεί ή κατέχεται για πώληση ή ανάλωση, κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εκμετάλλευσης της επιχείρησης, ή
- (β) Κατέχεται κυρίως για εμπορικούς σκοπούς ή για βραχύ χρόνο και αναμένεται να ρευστοποιηθεί μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία του ισολογισμού, ή
- (γ) Συνιστά ταμιακά διαθέσιμα ή ταμιακά ισοδύναμα, τα οποία δεν έχουν περιορισμούς στη χρήση τους.

Όλα τα άλλα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να κατατάσσονται ως μη κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού.

Το Πρότυπο χρησιμοποιεί τον όρο «μη κυκλοφοριακά» για να συμπεριλάβει ενσώματα, άυλα, λειτουργικά και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μακροπρόθεσμης φύσης. Δεν απαγορεύεται η χρήση εναλλακτικών περιγραφών, εφόσον η έννοια είναι σαφής.

Το Πρότυπο διευκρινίζει ότι στο κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνονται τα αποθέματα προς πώληση ή ανάλωση και εμπορικές απαιτήσεις εισπρακτέες, στο πλαίσιο του κανονικού κύκλου εκμετάλλευσης, ακόμη και όταν δεν αναμένεται η πραγματοποίησή τους μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία του ισολογισμού. Εμπορεύσιμα αξιόγραφα κατατάσσονται ως κυκλοφοριακά στοιχεία, αν αναμένεται να ρευστοποιηθούν μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία του ισολογισμού. Άλλως κατατάσσονται ως μη κυκλοφοριακά περιουσιακά στοιχεία.

3. ΠΡΟΤΥΠΟ IAS 39

3.1 Τι είναι χρηματοπιστωτικό μέσο

Χρηματοπιστωτικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί είτε χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού μιας επιχείρησης είτε ένα συμμετοχικό τίτλο σε μια άλλη επιχείρηση.

3.2 Έννοια των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (στοιχεία ενεργητικού)

Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι το περιουσιακό στοιχείο που αφορά:

- Ταμιακά διαθέσιμα
- Συμβατικό δικαίωμα λήψης μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από άλλη επιχείρηση
- Συμβατικό δικαίωμα ανταλλαγής χρηματοπιστωτικών μέσων με μια άλλη επιχείρηση κάτω από όρους που είναι πιθανώς ευνοϊκοί
- Κάθε τίτλο συμμετοχής σε άλλη επιχείρηση

4. ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

4.1 Πότε τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καταχωρούνται στα βιβλία

Ο βασικός κανόνας

Μια επιχείρηση πρέπει να καταχωρεί ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στον ισολογισμό της, μόνο όταν αυτό καθίσταται ένα μέρος στους συμβατικούς όρους του χρηματοπιστωτικού μέσου.

Ως συνέπεια της αρχής της προηγούμενης παραγράφου, η επιχείρηση καταχωρεί όλα τα συμβατικά δικαιώματα της ή τις υποχρεώσεις της από παράγωγα στον ισολογισμό της ως περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Παραδείγματα:

Τα ακόλουθα είναι μερικά παραδείγματα εφαρμογής του προαναφερόμενου βασικού κανόνα.

- Οι χωρίς όρους εισπρακτέες και πληρωτέες αξίες καταχωρούνται ως απαιτήσεις ή υποχρεώσεις, όταν η επιχείρηση καθίσταται ένα συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση και, συνεπώς, έχει ένα νόμιμο δικαίωμα να εισπράξει ή μια νόμιμη υποχρέωση να πληρώσει μετρητά.
- Περιουσιακά στοιχεία που αγοράζονται και υποχρεώσεις που δημιουργούνται συνεπεία μιας βέβαιης δέσμευσης για αγορά ή πώληση αγαθών ή υπηρεσιών δεν καταχωρούνται κάτω από την παρούσα λογιστική πρακτική, μέχρις ότου τουλάχιστον ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη έχει εκπληρώσει τη συμφωνία, έτσι που το συμβαλλόμενο μέρος είτε κτάται δικαίωμα να λάβει ένα περιουσιακό στοιχείο είτε υποχρεούται να χρηματοδοτήσει ένα περιουσιακό στοιχείο. Για παράδειγμα, η επιχείρηση που λαμβάνει μια βέβαιη παραγγελία δεν καταχωρεί μια απαίτηση (και η επιχείρηση που δίδει την παραγγελία δεν καταχωρεί μια υποχρέωση) κατά το χρόνο της δέσμευσης, αλλά, μάλλον,

καθυστερεί την καταχώρηση μέχρις ότου τα παραγγελθέντα εμπορεύματα φορτωθούν, παραδοθούν ή παρασχεθούν οι υπηρεσίες.

- Σε αντίθεση με το παραπάνω παράδειγμα, ένα προθεσμιακό συμβόλαιο – μια δέσμευση για αγορά ή πώληση ενός ορισμένου χρηματοπιστωτικού μέσου ή εμπορεύματος υποκειμένου σε αυτό το Πρότυπο σε μία μελλοντική ημερομηνία και σε μια ορισμένη τιμή – καταχωρείται ως μια απαίτηση ή υποχρέωση κατά την ημερομηνία της δέσμευσης μάλλον, και όχι την ημερομηνία κλεισίματος, κατά την οποία η ανταλλαγή πραγματικά λαμβάνει χώρα. Όταν η επιχείρηση καθίσταται ένα συμβαλλόμενο μέρος σε ένα προθεσμιακό συμβόλαιο, οι πραγματικές αξίες του δικαιώματος και της υποχρέωσης είναι συχνά ίσες, έτσι που η καθαρή πραγματική αξία του δικαιώματος και της υποχρέωσης καταχωρείται ως μια απαίτηση ή υποχρέωση. Όμως, κάθε συμβαλλόμενο μέρος εκτίθεται στον κίνδυνο τιμής, που είναι το υποκείμενο του συμβολαίου από εκείνη την ημερομηνία. Έτσι, ένα προθεσμιακό συμβόλαιο ικανοποιεί τον παραπάνω βασικό κανόνα, από τις απόψεις αμοτέρων, του αγοραστή και του πωλητή, κατά το χρόνο που οι επιχειρήσεις καθίστανται συμβαλλόμενα μέρη στο συμβόλαιο, ακόμη και αν αυτό μπορεί να έχει μια μηδενική καθαρή αξία κατά την ημερομηνία αυτή. Η πραγματική αξία του συμβολαίου μπορεί να γίνει μια καθαρή απαίτηση ή υποχρέωση στο μέλλον που εξαρτάται, μεταξύ των άλλων, και από τη διαχρονική αξία του χρήματος και την αξία του υποκειμένου χρηματοπιστωτικού μέσου ή εμπορεύματος που είναι το υποκείμενο του προθεσμιακού συμβολαίου.

- Χρηματοοικονομικά δικαιώματα προαίρεσεων (options) καταχωρούνται ως απαιτήσεις ή υποχρεώσεις, όταν ο κάτοχος ή πωλητής καθίσταται ένα συμβαλλόμενο μέρος του συμβολαίου, και

- Προγραμματισμένες μελλοντικές συναλλαγές, όσο πιθανές και αν είναι, δεν είναι απαιτήσεις και υποχρεώσεις της επιχείρησης, δεδομένου ότι η επιχείρηση, κατά την ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, δεν έχει καταστεί ένα συμβαλλόμενο μέρος σε ένα συμβόλαιο που απαιτεί μελλοντική λήψη ή παράδοση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από τις μελλοντικές συναλλαγές.

Ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής έναντι της ημερομηνίας διακανονισμού

Μια «κανονικής παράδοσης» αγορά ή πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων πρέπει να καταχωρείται είτε με τη χρησιμοποίηση της λογιστικής της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής είτε της λογιστικής της ημερομηνίας

διακανονισμού, όπως περιγράφεται στις παραγράφους 3.1.2.1. και 3.1.2.2. Η χρησιμοποιούμενη μέθοδος πρέπει να εφαρμόζεται παγίως για όλες τις αγορές και πωλήσεις των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στην ίδια κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που ορίζονται στην παράγραφο 10 του Προτύπου.

Ένα συμβόλαιο, για την αγορά ή πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που απαιτεί παράδοση των περιουσιακών στοιχείων μέσα στο χρονικό πλαίσιο, που είναι γενικώς καθιερωμένο από Κανονισμό ή Συμφωνία στον τόπο της αγοράς που αφορά, (μερικές φορές καλείται μια «κανονικής παράδοσης» σύμβαση) είναι ένα χρηματοπιστωτικό μέσο, όπως περιγράφηκε σε αυτό το Πρότυπο. Η δέσμευση καθορισμένης τιμής μεταξύ ημερομηνίας εμπορικής συναλλαγής και ημερομηνίας διακανονισμού πληροί τον ορισμό ενός παράγωγου – είναι ένα προθεσμιακό συμβόλαιο. Όμως, λόγω της βραχείας διάρκειας της δέσμευσης, τέτοιο συμβόλαιο δεν καταχωρείται ως ένα παράγωγο χρηματοπιστωτικό μέσο σύμφωνα με αυτό το Πρότυπο.

Ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής

Ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής είναι η ημερομηνία που η επιχείρηση δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει ένα περιουσιακό στοιχείο. Η λογιστική της ημερομηνίας εμπορικής συναλλαγής αναφέρεται (α) στην καταχώρηση ενός περιουσιακού στοιχείου που λαμβάνεται και στην υποχρέωση πληρωμής γι' αυτό κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής και (β) στην διαγραφή ενός περιουσιακού στοιχείου που πωλείται και την καταχώρηση ενός εισπρακτέου ποσού από τον αγοραστή για πληρωμή κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής. Γενικά, τόκος δεν αρχίζει να λογίζεται επί της απαίτησης και την αντίστοιχης υποχρέωσης μέχρι την ημερομηνία του διακανονισμού, όταν ο τίτλος μεταβιβάζεται.

Ημερομηνία διακανονισμού

Ημερομηνία διακανονισμού είναι η ημερομηνία που ένα περιουσιακό στοιχείο παραδίδεται στην ή από την επιχείρηση. Η λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού αναφέρεται στην (α) καταχώρηση ενός περιουσιακού στοιχείου κατά την ημέρα που μεταβιβάζεται σε μια επιχείρηση και (β) διαγραφή ενός περιουσιακού στοιχείου κατά την ημέρα που μεταβιβάζεται από την επιχείρηση. Όταν η λογιστική της ημερομηνίας

διακανονισμού εφαρμόζεται, σύμφωνα με το Πρότυπο, η επιχείρηση λογιστικοποιεί κάθε μεταβολή στην πραγματική αξία του περιουσιακού στοιχείου που λαμβάνεται, κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής και της ημερομηνίας διακανονισμού με τον ίδιο τρόπο, όπως λογιστικοποιεί το περιουσιακό στοιχείο που αποκτήθηκε σύμφωνα με αυτό το Πρότυπο. Δηλαδή, η μεταβολή της αξίας δεν καταχωρείται για περιουσιακά στοιχεία που απεικονίζονται στο κόστος ή στο αναπόσβεστο κόστος. Αυτή καταχωρείται στα αποτελέσματα, προκειμένου για περιουσιακά στοιχεία ταξινομημένα ως εμπορεύσιμα και καταχωρείται στα αποτελέσματα, ή στην καθαρή θέση (όπως αρμόζει, σύμφωνα με το Πρότυπο) για περιουσιακά στοιχεία ταξινομημένα, ως διαθέσιμα προς πώληση.

Παράδειγμα:

Το ακόλουθο παράδειγμα απεικονίζει την εφαρμογή των παραγράφων 30 – 33 και των τελευταίων τμημάτων αυτού του Προτύπου, που ορίζουν αποτίμηση και καταχώρηση μεταβολών σε πραγματικές αξίες για διάφορους τύπους, χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Στις 29 Δεκεμβρίου 20X1, μια επιχείρηση δεσμεύεται να αγοράσει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για 1000 (συμπεριλαμβάνοντας έξοδα συναλλαγής), που είναι η πραγματική αξία του κατά την ημερομηνία της δέσμευσης (εμπορικής συναλλαγής). Στις 31 Δεκεμβρίου 20X1 (τέλος χρήσης) και στις 4 Ιανουαρίου 20X2 (ημερομηνία διακανονισμού), η πραγματική αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι 1002 και 1003 αντίστοιχα. Τα ποσά που καταχωρούνται για το περιουσιακό στοιχείο εξαρτώνται από το πώς ταξινομείται αυτό και από το αν χρησιμοποιείται η λογιστική της ημέρας της συναλλαγής ή του διακανονισμού, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Ισολογισμοί	Επενδύσεις κατεχόμενες μέχρι λήξη – απεικονιζόμενες στο αποσβεσμένο κόστος	Διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία – επαναποτιμημένα στην πραγματική αξία με μεταβολές στην καθαρή θέση	Περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται ως εμπορεύσιμα και διαθέσιμα για πώληση – επαναποτιμημένα στην πραγματική αξία με μεταβολές στα κέρδη ή ζημίες
29 Δεκεμβρίου 20X1 Χρηματοοικον. περιουσιακό στοιχείο - Υποχρέωση	- -	- -	- -
31 Δεκεμβρίου 20X1 Εισπρακτέα αξία Χρηματοοικονομικό περιουσ. στοιχείο Υποχρέωση Καθαρή θέση (προ- σαρμογή πραγματικής αξίας) Αδιανέμητα κέρδη (μέσω καθαρών κερδών ή ζημιών)	- - - -	2 - - (2) -	2 - - - (2)
4 Ιανουαρίου 20X2 Εισπρακτέα αξία Χρηματοοικονομικό περιουσ. στοιχείο Υποχρέωση Καθαρή θέση (προ- σαρμογή πραγματικής αξίας) Αδιανέμητα κέρδη (μέσω καθαρών κερδών ή ζημιών)	- 1000 - -	- 1003 - (3) -	- 1003 - - (3)

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ

Ισολογισμοί	Επενδύσεις κατεχόμενες μέχρι λήξη – απεικονιζόμενες στο αποσβεσμένο κόστος	Διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία – επαναποτιμημένα στην πραγματική αξία με μεταβολές στην καθαρή θέση	Περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται ως εμπορεύσιμα και διαθέσιμα για πώληση – επαναποτιμημένα στην πραγματική αξία με μεταβολές στα κέρδη ή ζημίες
29 Δεκεμβρίου 20X1 Χρηματοοικον. περιουσιακό στοιχείο - Υποχρέωση	1000 (1000)	1000 (1000)	1000 (1000)
31 Δεκεμβρίου 20X1 Εισπρακτέα αξία Χρηματοοικονομικό περιουσ. στοιχείο Υποχρέωση Καθαρή θέση (προ- σαρμογή πραγματικής αξίας) Αδιανέμητα κέρδη (μέσω καθαρών κερδών ή ζημιών)	- 1000 (1000)	- 1002 (1000)	- 1002 (1000)
	-	(2)	-
	-	-	(2)
4 Ιανουαρίου 20X2 Εισπρακτέα αξία Χρηματοοικονομικό περιουσ. στοιχείο Υποχρέωση Καθαρή θέση (προ- σαρμογή πραγματικής αξίας) Αδιανέμητα κέρδη (μέσω καθαρών κερδών ή ζημιών)	- 1000 -	- 1003 -	- 1003 -
	-	(3)	-
	-	-	(3)

4.2 Αξία με την οποία γίνεται η αρχική καταχώρηση

Το Πρότυπο ορίζει ότι «η αρχική καταχώρηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) γίνεται στο κόστος του, που είναι η πραγματική αξία της δοθείσας αντιπαροχής (στην περίπτωση ενός περιουσιακού στοιχείου) ή της ληφθείσας (στην περίπτωση μιας υποχρέωσης) γι' αυτό. Τα έξοδα της συναλλαγής συμπεριλαμβάνονται στο κόστος όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων».

Η πραγματική αξία της δοθείσας ή της ληφθείσας αντιπαροχής είναι κανονικά προσδιορίσιμη σε σχέση με την τιμή συναλλαγής ή άλλες αγοραίες τιμές. Αν τέτοιες αγοραίες τιμές δεν είναι προσδιορίσιμες αξιόπιστα, η πραγματική αξία της αντιπαροχής εκτιμάται στο άθροισμα όλων των μελλοντικών ταμιακών πληρωμών ή εισπράξεων, προεξοφλημένων, αν η επίδραση της προεξόφλησης υπολογίζεται σημαντική, χρησιμοποιώντας το επιτόκιο που επικρατεί στην αγορά για ένα όμοιο χρηματοπιστωτικό μέσο (όμοιο ως προς το νόμισμα, την προθεσμία, τον τύπο του επιτοκίου και άλλους παράγοντες) ενός εκδότη με μια όμοια πιστωτική διαβάθμιση.

5. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ

Για το σκοπό της αποτίμησης ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, μεταγενέστερα από την αρχική καταχώρηση, το Πρότυπο ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες:

- (α) Δάνεια και εισπρακτέες αξίες που δημιουργούνται από την επιχείρηση και δεν κρατούνται για εμπορικούς σκοπούς.
- (β) Κατεχόμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις.
- (γ) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, και
- (δ) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς.

Το Πρότυπο ορίζει ότι εκείνα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποκλείονται από την πραγματική εκτίμηση σύμφωνα με το Πρότυπο και τα οποία έχουν

μια καθορισμένη λήξη, πρέπει να αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, χρησιμοποιώντας τη **μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου**. Εκείνα που δεν έχουν μια καθορισμένη λήξη πρέπει να αποτιμώνται στο κόστος. Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε αναθεώρηση για απομείωση.

6. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Μετά την απόκτηση πολλές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις πρέπει να αποτιμώνται στο αρχικώς καταχωρηθέν ποσό μειωμένο με τις πληρωμές για κεφάλαιο και απόσβεση. Μόνο τα παράγωγα και οι υποχρεώσεις, που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς, πρέπει να επανεκτιμώνται στην πραγματική τους αξία.

7. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

7.1 Έννοια της πραγματικής αξίας

Πραγματική αξία είναι το ποσό για το οποίο ένα περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή μια υποχρέωση να διακανονιστεί μεταξύ δύο μερών που ενεργούν με επίγνωση και με τη θέλησή τους σε μια αντικειμενική συναλλαγή.

7.2 Προσδιορισμός της πραγματικής αξίας

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ταξινομούνται ως διαθέσιμα για πώληση ή ως κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς όπως θα αναπτυχθεί στα επόμενα, γίνεται ή μπορεί να γίνεται στην πραγματική αξία τους. Αυτό προϋποθέτει ότι η πραγματική αξία των στοιχείων αυτών μπορεί να προσδιορίζεται αξιόπιστα. Εντούτοις, η προϋπόθεση αυτή μπορεί να μην υπάρχει για την αποτίμηση ενός συμμετοχικού τίτλου, όταν δεν υπάρχει μια χρηματιστηριακή αγοραία τιμή σε μια ενεργό αγορά και για τον οποίο τίτλο άλλες μέθοδοι λογικής εκτίμησης της πραγματικής αξίας είναι σαφώς ακατάλληλες ή ανεφάρμοστες.

Το Πρότυπο δέχεται ότι η πραγματική αξία προσδιορίζεται αξιόπιστα και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Ένα χρηματοπιστωτικό μέσο, για το οποίο υπάρχει ένας δημοσιευόμενος πίνακας δηλωμένων τιμών σε μια ενεργό δημόσια αγορά αξιών, γι' αυτό το χρηματοπιστωτικό μέσο,
- ένας χρεωστικός τίτλος που έχει διαβαθμιστεί από ένα ανεξάρτητο όργανο διαβάθμισης και του οποίου τίτλου οι ταμιακές ροές μπορεί λογικά να εκτιμηθούν και
- ένα χρηματοπιστωτικό μέσο, για το οποίο υπάρχει μια κατάλληλη μέθοδος εκτίμησης, και για το οποίο τα δεδομένα εισαγωγής σε αυτή τη μέθοδο μπορεί να εκτιμηθούν αξιόπιστα, γιατί τα δεδομένα αυτά προέρχονται από λειτουργούσες αγορές.

Ο προσδιορισμός της πραγματικής αξίας γίνεται με την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση συνεχίζει τις δραστηριότητές της (going concern), χωρίς καμιά πρόθεση ή ανάγκη να ρευστοποιήσει, να περικόψει ουσιαστικά την κλίμακα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της ή να συνάψει μια συναλλαγή με αντίθετους όρους. Η πραγματική αξία δεν είναι, συνεπώς, το ποσό που η επιχείρηση θα εισέπραττε ή θα πλήρωνε σε μια αναγκαστική συναλλαγή, ή σε μια ακούσια ρευστοποίηση ασύμφορη πώληση. Η επιχείρηση όμως, λαμβάνει υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες για να προσδιορίσει τις πραγματικές αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεών της.

Για παράδειγμα, η πραγματική αξία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, που η επιχείρηση έχει αποφασίσει να πωλήσει μετρητοίς στο άμεσο μέλλον, καθορίζεται στο ποσό που αναμένει να εισπράξει από την πώληση. Το ποσό όμως των μετρητών που πραγματοποιείται από μια άμεση πώληση είναι δυνατό να επηρεάζεται από παράγοντες τέτοιους, όπως η παρούσα ρευστότητα της επιχείρησης και η ποσότητα των προσφερόμενων στην αγορά αγαθών όμοιων με το περιουσιακό στοιχείο.

Η ύπαρξη δημοσιευμένων πινάκων δηλωμένων τιμών σε μια ενεργό αγορά είναι συνήθως η καταλληλότερη απόδειξη της πραγματικής αξίας ή λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα τιμή προσφοράς ή ζήτησης ή εάν δεν υπάρχει τρέχουσα συναλλαγή, η τιμή της πιο πρόσφατης συναλλαγής, εφόσον δεν υπήρξε μια ουσιώδης μεταβολή στις οικονομικές

συνθήκες μεταξύ της ημερομηνίας της συναλλαγής και την ημερομηνίας της λογιστικής απεικόνισης.

Αν η αγορά για ένα χρηματοπιστωτικό μέσο δεν είναι μια ενεργός αγορά, ενδεχομένως οι δημοσιευόμενες τιμές να πρέπει να προσαρμόζονται καταλλήλως για να καταστούν κατάλληλες για μια αξιόπιστη αποτίμηση στην πραγματική αξία. Αν η αγορά παρουσιάζει μια ασυνήθη δραστηριότητα ή ένα μικρό όγκο συναλλαγών σε σχέση με το εκτιμώμενο χρηματοπιστωτικό μέσο, οι χρηματιστηριακές αγοραίες τιμές μπορεί να μην είναι ενδεικτικές της πραγματικής αξίας του συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού μέσου. Σε μερικές περιπτώσεις όπου ο όγκος που διαπραγματεύεται είναι σχετικά μικρός, μια χρηματιστηριακή τιμή για μια ευρύτερη ομάδα μπορεί να είναι διαθέσιμη από τους καθορίζοντες την αγορά σε αυτό το χρηματοπιστωτικό μέσο.

Σε άλλες περιπτώσεις επίσης, όταν μια χρηματιστηριακή αγοραία τιμή δεν είναι διαθέσιμη, μπορεί να χρησιμοποιούνται τεχνικές εκτιμήσεων για να καθοριστεί η πραγματική αξία με επαρκή αξιοπιστία, ώστε να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις αυτού του Προτύπου. Τεχνικές που είναι καλά καθιερωμένες στις χρηματοοικονομικές αγορές αναφέρονται στην τρέχουσα αγοραία αξία ενός άλλου χρηματοπιστωτικού μέσου που είναι ουσιαστικά το ίδιο, ανάλυση προεξοφλημένων ταμιακών ροών και μεθόδους αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσεως (options). Κατά την εφαρμογή της ανάλυσης των προεξοφλημένων ταμιακών ροών, η επιχείρηση χρησιμοποιεί ποσοστό (ποσοστά) προεξόφλησης ίσο προς το επικρατούν ποσοστό απόδοσης για χρηματοπιστωτικά μέσα που έχουν ουσιαστικά στους ίδιους όρους και χαρακτηριστικά, το οποίο επηρεάζεται και από την πιστοληπτική αξιοπιστία του οφειλέτη, την απομένουσα διάρκεια κατά την οποία το συμβατικό επιτόκιο είναι καθορισμένο, την απομένουσα διάρκεια για εξόφληση του κεφαλαίου και το νόμισμα, με το οποίο πρέπει να πραγματοποιούνται πληρωμές.

8. ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΚΑΙ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΙΜΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

8.1 Γεγονότα που αποδεικνύουν την απομείωση ή μη εισπραξιμότητα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Αντικειμενική απόδειξη ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή ομάδα περιουσιακών στοιχείων) απομειώνεται ή είναι μη εισπράξιμο συνιστούν πληροφορίες που περιέχονται στον κάτοχο του περιουσιακού στοιχείου σχετικά με:

- σημαντική οικονομική δυσχέρεια του εκδότη
- μια πραγματική διάρρηξη του συμβολαίου, τέτοια όπως μια παράλειψη ή πλημμέλεια στις πληρωμές τόκου ή κεφαλαίου
- την παροχή από το δανειστή στον οφειλέτη, για οικονομικούς ή νομικούς λόγους που αφορούν την οικονομική δυσχέρεια του οφειλέτη, μιας έκπτωσης που ο δανειστής δεν θα εξέταζε διαφορετικά
- μια μεγάλη πιθανότητα πτώχευσης ή άλλης οικονομικής αναδιοργάνωσης του εκδότη
- καταχώρηση μιας ζημίας απομείωσης του ίδιου περιουσιακού στοιχείου στις οικονομικές καταστάσεις μιας προηγούμενης χρήσεως
- την εξαφάνιση μιας ενεργού αγοράς γι' αυτό το οικονομικό περιουσιακό στοιχείο λόγω οικονομικών δυσκολιών, ή
- ένα ιστορικό πρόγραμμα εισπράξεων λογαριασμών εισπρακτέων, που δείχνει ότι το πλήρες ονομαστικό ποσό του χαρτοφυλακίου των εισπρακτέων λογαριασμών δεν θα εισπραχθεί.

Η εξαφάνιση μιας ενεργού αγοράς, λόγω του ότι τα αξιόγραφα μιας επιχείρησης δεν είναι του λοιπού δημόσια εμπορεύσιμα δεν είναι απόδειξη απομείωσης. Η υποβάθμιση της πιστωτικής ικανότητας μιας επιχείρησης δεν είναι, αφ' εαυτής, απόδειξη απομείωσης, μολονότι μπορεί να είναι απόδειξη απομείωσης, όταν συνεκτιμηθεί και με άλλες διαθέσιμες πληροφορίες.

8.2 Απομείωση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο απομειώνεται, αν η λογιστική αξία του είναι μεγαλύτερη από το εκτιμώμενο ανακτήσιμο ποσό του.

Η επιχείρηση πρέπει να προσδιορίζει σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, αν υπάρχει κάποια αντικειμενική απόδειξη ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή ομάδα περιουσιακών στοιχείων μπορεί να είναι απομειωμένα.

Αν υπάρχει οποιαδήποτε τέτοια απόδειξη, η επιχείρηση πρέπει να εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό αυτού του περιουσιακού στοιχείου ή της ομάδας των περιουσιακών στοιχείων και να καταχωρεί κάθε ζημία απομείωσης σύμφωνα την παράγραφο «για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία απεικονιζόμενα στο αναπόσβεστο κόστος» ή την παράγραφο «για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επαναποτιμώμενα στην πραγματική αξία».

8.3 Απομείωση της αξίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που απεικονίζονται στο αναπόσβεστο κόστος

Προσδιορισμός της ζημίας απομείωσης ή της απώλειας από επισφαλείς πελάτες

Στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα σε αυτήν ποσά (κεφάλαιο και τόκους) σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους των δανείων, των εισπρακτέων αξιών και των επενδύσεων που κατέχονται μέχρι τη λήξη τους και απεικονίζονται στο αναπόσβεστο κόστος, έχει πραγματοποιηθεί μια ζημία απομείωσης ή μια απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις.

Το ποσό της ζημίας είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ροών προεξοφλούμενων με το πρωταρχικό αποτελεσματικό επιτόκιο του χρηματοπιστωτικού μέσου (ανακτήσιμο ποσό). Ταμιακές ροές σχετικές με βραχυπρόθεσμες εισπρακτέες αξίες γενικώς δεν προεξοφλούνται.

Λογιστική αντιμετώπιση της ζημίας απομείωσης ή της απώλειας από επισφαλείς πελάτες

Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου πρέπει να μειώνεται στο εκτιμώμενο ανακτήσιμο ποσό του είτε απευθείας είτε χρησιμοποιώντας ένα αντίθετο λογαριασμό. Το ποσό της ζημίας πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Απομείωση και μη εισπραξιμότητα προσδιορίζονται και καταχωρούνται ιδιαίτερος για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που είναι μεμονομένως σημαντικά.

Απομείωση και μη εισπραξιμότητα μπορεί να αποτιμώνται και να καταχωρούνται πάνω

σε μια βάση χαρτοφυλακίου για μια ομάδα ομοίων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που δεν έχουν προσδιοριστεί μεμονομένως ως απομειωμένα.

Αν σε μια μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της ζημίας της απομείωσης ή των επισφαλών απαιτήσεων μειώνεται και η μείωση μπορεί να σχετίζεται αντικειμενικά με ένα γεγονός που συμβαίνει μετά την υποτίμηση (τέτοιο όπως μια βελτίωση στην πιστωτική διαβάθμιση του οφειλέτη), η υποτίμηση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου πρέπει να αναστρέφεται είτε απευθείας είτε με την αναπροσαρμογή του αντίθετου λογαριασμού.

Η αναστροφή δεν πρέπει να καταλήγει σε μια λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, που υπερβαίνει όποιο αναπόσβεστο κόστος θα ήταν, αν δεν είχε καταχωρηθεί η απομείωση, κατά την ημερομηνία που η υποτίμηση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αναστρέφεται.

Το ποσό της αναστροφής πρέπει να περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Η λογιστική αξία κάθε χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που δεν απεικονίζεται στην πραγματική του αξία, επειδή η πραγματική αξία του δεν μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα, πρέπει να επανεξετάζεται για μια ένδειξη απομείωσης σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, βασιζόμενη σε μια ανάλυση αναμενόμενων καθαρών ταμιακών εισροών. Αν υπάρχει μια ένδειξη απομείωσης, το ποσό της ζημίας απομείωσης του χρηματοοικονομικού αυτού στοιχείου είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής του αξίας και της παρούσης αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμιακών ροών, προεξοφλούμενων με το τρέχον επιτόκιο της αγοράς για ένα όμοιο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ανακτήσιμο ποσό).

Έσοδο από τόκους μετά την καταχώρηση απομείωσης

Άπαξ και ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο έχει υποτιμηθεί στο εκτιμώμενο ανακτήσιμο ποσό του, τα μεταγενέστερα έσοδα από τόκους υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμιακών ροών για το σκοπό της αποτίμησης του ανακτήσιμου ποσού. Επιπρόσθετα, μετά την καταχώρηση αρχικώς μιας ζημίας απομείωσης, η επιχείρηση θα επανεξετάζει αυτό το περιουσιακό στοιχείο για περαιτέρω απομείωση σε μεταγενέστερες ημερομηνίες κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων. Το ΔΛΠ 18 § 30 παρέχει οδηγίες για καταχώρηση εσόδων από τόκους από μη απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

8.4 Απομείωση της αξίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επαναποτιμώνται στην πραγματική αξία αυτών

Αν μια ζημία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου απεικονιζόμενου στην πραγματική του αξία (ανακτήσιμο ποσό είναι κάτω από το αρχικό κόστος αγοράς) έχει καταχωρηθεί απευθείας στην καθαρή θέση και υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένο, η σωρευμένη καθαρή ζημία που είχε καταχωρηθεί απευθείας στην καθαρή θέση πρέπει να μεταφερθεί από την καθαρή θέση και να καταχωρηθεί στα αποτελέσματα της χρήσεως, μολονότι το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο δεν έχει διαγραφεί.

Το ποσό της ζημίας που πρέπει να μεταφερθεί από την καθαρή θέση και να απεικονιστεί στα αποτελέσματα της χρήσεως είναι η διαφορά μεταξύ του κόστους κτήσης του (καθαρό από κάθε επιστροφή κεφαλαίου και απόσβεση) και της τρέχουσας πραγματικής αξίας (για συμμετοχικούς τίτλους) ή του ανακτήσιμου ποσού (για χρεωστικούς τίτλους), μείον κάθε ζημία απομείωσης σε αυτό το περιουσιακό στοιχείο προηγουμένως καταχωρημένης στο καθαρό κέρδος ή ζημία.

Το ανακτήσιμο ποσό ενός χρεωστικού τίτλου επαναποτιμώμενου σε πραγματική αξία είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμιακών ροών, προεξοφλημένων με το τρέχον επιτόκιο της αγοράς για ένα όμοιο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Αν, σε μια μεταγενέστερη χρήση, η πραγματική αξία ή το ανακτήσιμο ποσό του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, που απεικονίζεται στην πραγματική του αξία, αυξάνει και η αύξηση μπορεί να συσχετίζεται αντικειμενικά με ένα γεγονός που συμβαίνει μετά τη ζημία που είχε καταχωρηθεί στα αποτελέσματα της χρήσεως η ζημία πρέπει να αντιστρέφεται, και το ποσό της αναστροφής να καταχωρείται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

9. ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

9.1 Ο βασικός κανόνας

Η επιχείρηση πρέπει να διαγράψει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια αναλογία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, όταν η επιχείρηση χάνει τον έλεγχο των συμβατικών δικαιωμάτων που συνθέτουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή μια αναλογία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου). Η επιχείρηση χάνει τον έλεγχο, αν υλοποιήσει σε οφέλη τα δικαιώματα που καθορίζονται στο συμβόλαιο, τα δικαιώματα εκπνεύσουν ή η επιχείρηση εγκαταλείψει αυτά τα δικαιώματα.

9.2 Πότε η επιχείρηση χάνει τον έλεγχο ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου

Ο προσδιορισμός πότε η επιχείρηση έχει χάσει τον έλεγχο ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξαρτάται από αμφότερα, την οικονομική θέση της επιχείρησης και αυτή του δικαιολήπτη. Συνεπώς, αν η οικονομική θέση κάθε επιχείρησης δείχνει ότι ο μεταβιβάζων έχει διατηρήσει τον έλεγχο, ο μεταβιβάζων δεν πρέπει να απομακρύνει το περιουσιακό στοιχείο από τον ισολογισμό του.

Ένας μεταβιβάζων γενικώς έχει χάσει τον έλεγχο ενός μεταβιβαζόμενου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου μόνο αν ο δικαιολήπτης έχει την ικανότητα να λάβει τα οφέλη του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Αυτή η ικανότητα αποδεικνύεται, για παράδειγμα, αν ο δικαιολήπτης:

- είναι ελεύθερος είτε να πωλήσει ή να ενεχυριάσει περίπου την πλήρη πραγματική αξία του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου, ή
- είναι μια Ειδικού Σκοπού Οικονομική Μονάδα της οποίας οι επιτρεπόμενες δραστηριότητες είναι περιορισμένες και είτε η Ειδικού Σκοπού Οικονομική Μονάδα αφ' εαυτής είτε οι κάτοχοι των εμπράγματων δικαιωμάτων σε αυτή την οικονομική μονάδα έχουν την ικανότητα να λάβουν ουσιαστικά όλα τα οφέλη του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Αυτή η ικανότητα μπορεί να αποδεικνύεται με άλλους τρόπους.

Το Πρότυπο παρέχει τα ακόλουθα παραδείγματα, στα οποία ο μεταβιβάζων δεν χάνει τον έλεγχο των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων και συνεπώς τα περιουσιακά στοιχεία δεν διαγράφονται:

- Ο μεταβιβάζων έχει το δικαίωμα να επαναποκτήσει το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο, εκτός αν είτε (i) το περιουσιακό στοιχείο είναι ήδη διαθέσιμο στην αγορά είτε (ii) η τιμή επαναπόκτησης είναι η πραγματική αξία κατά το χρόνο της επαναπόκτησης.
- Ο μεταβιβάζων δικαιούται και υποχρεούται συγχρόνως να επαναγοράσει ή να εξαγοράσει το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο με όρους που πραγματικά παρέχουν στο δικαιολήπτη μια απόδοση ενός δανειστή πάνω στα περιουσιακά στοιχεία που λήφθηκαν σε αντάλλαγμα για το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο. Μία απόδοση δανειστή είναι η απόδοσης που δεν είναι ουσιαστικά διαφορετική από εκείνη που θα μπορούσε να ληφθεί από ένα δάνειο προς το μεταβιβάζοντα, το οποίο είναι πλήρως εξασφαλισμένο από το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο ή
- Το περιουσιακό στοιχείο που μεταβιβάζεται δεν είναι ήδη διαθέσιμο στην αγορά και ο μεταβιβάζων έχει διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας, μέσω μιας ανταλλαγής συνολικής απόδοσης με το δικαιολήπτη ή έχει διατηρήσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους της ιδιοκτησίας, μέσω ενός άνευ όρων δικαιώματος προαιρέσεως πωλήσεως (put option) επί του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου, που κατέχεται από το δικαιολήπτη (μία ανταλλαγή συνολικής απόδοσης παρέχει τις αποδόσεις της αγοράς και τους πιστωτικούς κινδύνους σε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη σε ανταπόδοση για ένα δείκτη επιτοκίων προς το άλλο συμβαλλόμενο μέρος, έτσι όπως μια πληρωμή LIBOR).

9.3 Επί διαγραφής χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου η διαφορά αναπροσαρμογής μεταφέρεται στα αποτελέσματα

Κατά τη διαγραφή, η διαφορά μεταξύ (α) της λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου (ή αναλογίας αυτού) που μεταβιβάζεται σε ένα άλλο συμβαλλόμενο μέρος και (β) του ποσού (i) του προϊόντος που λήφθηκε ή που είναι εισπρακτέο και (ii) κάθε

προηγούμενης αναπροσαρμογής για να αντανακλά την πραγματική αξία αυτού του περιουσιακού στοιχείου, η οποία είχε απεικονιστεί στην καθαρή θέση, πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στα αποτελέσματα χρήσεως.

9.4 Διαγραφή των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Η επιχείρηση πρέπει να διαγράφει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση (ή ένα μέρος μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) από τον ισολογισμό της, όταν εξοφλείται, τούτέστιν, όταν η υποχρέωση που καθορίζεται στο συμβόλαιο εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει. Δηλαδή όταν:

- είτε ο οφειλέτης απαλλάσσεται της υποχρέωσης πληρώνοντας τον πιστωτή, συνήθως με μετρητά, με άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αγαθά ή υπηρεσίες ή
- ο οφειλέτης είναι νόμιμα απαλλαγμένος από την πρωταρχική ευθύνη για την υποχρέωση (ή μέρος αυτής) είτε με νόμιμη διαδικασία είτε από τον πιστωτή (το γεγονός ότι ο οφειλέτης μπορεί να έχει δώσει μια εγγύηση δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι αυτή η προϋπόθεση δεν πληρούται).

Η χορήγηση μιας παρακαταθήκης (μερικές φορές καλούμενη «ουσιαστική ακύρωση») δεν απαλλάσσει αφ' εαυτής τον οφειλέτη της αρχικής υποχρέωσής του προς τον πιστωτή, αφού δεν υπάρχει νόμιμη απαλλαγή.

Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας μιας υποχρέωσης (ή τμήματος μιας υποχρέωσης) που εξοφλείται ή μεταβιβάζεται σε ένα άλλο μέρος, συμπεριλαμβανόμενα σχετικές αναπόσβεστες δαπάνες, και του ποσού που πληρώθηκε γι' αυτήν πρέπει να περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Σε μερικές περιπτώσεις, ένας πιστωτής απαλλάσσει έναν οφειλέτη από την παρούσα δέσμευσή του να κάνει πληρωμές, αλλά ο οφειλέτης αποδέχεται μια δέσμευση να πληρώσει, αν το συμβαλλόμενο μέρος, που ανέλαβε πρωταρχικά την ευθύνη, αδυνατεί. Στην περίπτωση αυτή ο οφειλέτης:

- καταχωρεί μια νέα χρηματοοικονομική υποχρέωση βασιζόμενη στην πραγματική αξία της δέσμευσής του για την εγγύηση, και
- καταχωρεί ένα κέρδος ή ζημία που βασίζεται στη διαφορά μεταξύ (i) κάθε προϊόντος και (ii) της λογιστικής αξίας της αρχικής χρηματοοικονομικής

υποχρέωσης (συμπεριλαμβάνοντας κάθε σχετικό αναπόσβεστο κόστος) μείον την πραγματική αξία της νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης.

10. ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΕΝ ΚΑΤΕΧΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

10.1 Έννοια των εισπρακτέων αξιών και δανείων που δημιουργούνται από την επιχείρηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της κατηγορίας αυτής δημιουργούνται από την επιχείρηση παρέχοντας εμπορεύματα ή υπηρεσίες ή χρήματα. Τα χρηματοοικονομικά αυτά περιουσιακά στοιχεία διακρίνονται σε:

- **Κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς**, όταν δημιουργούνται με πρόθεση να πωληθούν αμέσως ή εντός σύντομου χρόνου, όπως π.χ. η αγορά μετοχών, ομολογιών, εντόκων γραμματίων, που αγοράζονται με την προοπτική της αποκόμισης κέρδους από τις διακυμάνσεις των τιμών και
- **Μη κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς**, τα οποία εξετάζουμε αμέσως παρακάτω

Το Πρότυπο παρέχει τα ακόλουθα επεξηγηματικά σχόλια.

- Ένα δάνειο, που αποκτήθηκε από την επιχείρηση σε μια συγχώνευση επιχειρήσεων δι' εξαγοράς, θεωρείται ότι είναι δημιουργημένο από την εξαγοράζουσα επιχείρηση, εφόσον αυτό ήταν όμοια ταξινομημένο από την εξαγορασθείσα επιχείρηση.
- Ένα δάνειο που αποκτήθηκε μέσω μιας συνεργασίας είναι ένα δημιουργημένο δάνειο, γιατί κάθε δανειστής συμμετέχει στη δημιουργία του δανείου και παρέχει χρήματα, κατ' ευθείαν στο χρεώστη.
- Δάνεια, ή εισπρακτέες αξίες που αγοράζονται από μια επιχείρηση μάλλον παρά δημιουργούνται, ταξινομούνται ως, κατεχόμενα μέχρι τη λήξη, διαθέσιμα προς πώληση ή κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς, όπως κατά περίπτωση αρμόζει.

10.2 Ποιοι λογαριασμοί του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου εντάσσονται στην εξεταζόμενη κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Με βάση τον προαναφερόμενο ορισμό, στην εξεταζόμενη κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων πρέπει να εντάξουμε τους ακόλουθους λογαριασμούς του ισολογισμού:

- **Πάγιο:**

- μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεων
- γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως
- λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

- **Κυκλοφορούν:**

- πελάτες
- γραμμάτια εισπρακτέα
- υποσχετικές επιστολές και λοιποί τίτλοι
- γραμμάτια σε καθυστέρηση
- επιταγές εισπρακτέες και σε καθυστέρηση
- κεφάλαιο εισπρακτέο στην επόμενη χρήση
- βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις
- απαιτήσεις κατά οργάνων διοίκησης
- δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων
- μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες στην επόμενη χρήση
- επισφαλείς – επίδικοι πελάτες και χρεώστες
- χρεώστες διάφοροι
- λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων

- **Διαθέσιμα:**

- καταθέσεις όψεως και προθεσμίας

- **Μεταβατικοί λογαριασμοί:**

- έξοδα επόμενων χρήσεων

- έξοδα χρήσεως εισπρακτέα

Τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία, από άποψη μεταγενέστερης αποτίμησης πρέπει να τα διακρίνουμε στα έχοντα καθορισμένη λήξη και σε μη έχοντα καθορισμένη λήξη.

10.3 Λογιστική των εισπρακτέων αξιών και δανείων που δημιουργούνται από την επιχείρηση, δεν κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και έχουν καθορισμένη λήξη.

Αρχική καταχώρηση

Η αρχική καταχώρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, συνεπώς και των εισπρακτέων αξιών και δανείων που δημιουργούνται από την επιχείρηση και δεν κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς, γίνεται στο κόστος κτήσης τους, στο οποίο περιλαμβάνονται και τα ειδικά έξοδα κτήσης αυτών.

Μεταγενέστερη αποτίμηση

Η μεταγενέστερη της αρχικής καταχώρησης αποτίμηση των εξεταζόμενων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων γίνεται στο αναπόσβεστο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, υποκείμενα σε απομείωση.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται π.χ. τα γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμα λήξης, τα μακροπρόθεσμα δάνεια με καθορισμένη λήξη, οι μακροπρόθεσμες μεταχρονολογημένες επιταγές, οι επενδύσεις σε ομολογίες, κ.λ.π.

Όπως αναφέρει το Πρότυπο, οι βραχείας διάρκειας εισπρακτέες αξίες με μη δηλωμένο επιτόκιο αποτιμώνται συνήθως στην αρχική τιμολογιακή αξία, εκτός αν το αποτέλεσμα από τον υπολογισμό τόκου θα ήταν ουσιώδες, όπως π.χ. μπορεί να συμβαίνει στα περισσότερα βραχυπρόθεσμα γραμμάτια εισπρακτέα.

Παραδείγματα:

- Στην επόμενη παράγραφο παραθέτουμε παράδειγμα λογιστικής παρακολούθησης γραμματίων πληρωτέων μακροπρόθεσμης λήξης, που ισχύει ανάλογα και για τα γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξης.

- Στην επόμενη παράγραφο παραθέτουμε παράδειγμα λογιστικής των οφειλόμενων τοκοχρεωλυτικών δανείων, που ισχύει ανάλογα και επί των χορηγούμενων από την επιχείρηση (κυρίως Τράπεζα) μακροπρόθεσμων δανείων.

Λογιστική των μακροπρόθεσμων επενδύσεων σε ομολογίες

Λογιστική απεικόνιση της αγοράς ομολογιών

Η εγγραφή απεικόνισης της απόκτησης ομολογιών, ανεξάρτητα αν αυτές υπάγονται στις μακροπρόθεσμες ή βραχυπρόθεσμες επενδύσεις, γίνεται στο κόστος κτήσης αυτών, δηλαδή στην τιμή αγοράς αυξημένη με τις σχετικές δαπάνες απόκτησης (π.χ. αμοιβές χρηματιστών). Αν οι ομολογίες αγοράζονται μεταξύ των ημερομηνιών καταβολής του τόκου, ο αγοραστής οφείλει να καταβάλει ένα πρόσθετο ποσό για την αγορά του δουλευμένου τόκου, δηλαδή του τόκου της περιόδου από της τελευταίας καταβολής (ή της ημερομηνίας έκδοσης αν είναι μεταγενέστερη) μέχρι την ημερομηνία αγοράς. Αυτό το πρόσθετο ποσό δεν αποτελεί μέρος του κόστους κτήσης των ομολογιών, αλλά πρέπει να καταχωρείται χωριστά σαν αγοραζόμενος τόκος, π.χ.:

Ας υποθέσουμε ότι η Χ αγοράζει την 1.9.20Α ομολογίες που εξέδωσε η Ψ την 1.6.20Α αντί 10.000 € στο άρτιο και καταβάλλει επιπλέον και το δουλευμένο τόκο. Ο τόκος ανερχόμενος σε 10% ετησίως, καταβάλλεται την 1.6. και την 1.12. Η εγγραφή απεικόνισης της αγοράς των ομολογιών έχει ως εξής:

Επενδύσεις σε ομολογίες	10.000	
Δουλευμένοι και μη εισπρακτέοι τόκοι (10.000 X 0,10 X 3/12)	250	
Ταμείο		10.250

Κατά την είσπραξη του τοκομεριδίου την 1.12 θα γίνει η εγγραφή:

Ταμείο (10.000 X 0,10 X 6/12)	500	
Δουλευμένοι και μη εισπρακτέοι τόκοι		250
Έσοδα από χρεόγραφα		250

Απόσβεση του υπό ή υπέρ το άρτιο κόστους κτήσης των ομολογιών

Το υπό ή υπέρ το άρτιο κόστος κτήσεως των ομολογιών επηρεάζει το ποσό των εσόδων από τοκομερίδια π.χ. οι επιδράσεις στα έσοδα από τοκομερίδια καθεμιάς από τις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

	Περίπτωση Α (πώληση στο άρτιο)	Περίπτωση Β (πώληση υπό το άρτιο)	Περίπτωση Γ (πώληση υπέρ το άρτιο)
Τιμή ομολογιών (μετρητοίς)	1.000.000	959.440	1.081.105
Καταβολή για την ονομ. αξία	(1.000.000)	(1.000.000)	(1.000.000)
Είσπραξη των περιοδικών τόκων	(350.000)	(350.000)	(500.000)
Συνολική απόδοση	350.000	390.560	418.895
Μέση ετήσια απόδοση (+5)	70.000	78.112	83.779
Πραγματικό ετήσιο ποσοστό αποδόσεως	7%	7,81%	8,38%
Ονομαστικό ετήσιο επιτόκιο	7%	7%	10%

Στην περίπτωση Α που οι ομολογίες αγοράστηκαν στο άρτιο, το ονομαστικό επιτόκιο είναι το ίδιο με το πραγματικό. Στην περίπτωση Β, επειδή οι ομολογίες αγοράστηκαν υπό το άρτιο, το πραγματικό επιτόκιο είναι μεγαλύτερο από το ονομαστικό. Τέλος στην περίπτωση Γ, επειδή οι ομολογίες αγοράστηκαν σε τιμή μεγαλύτερη από το άρτιο, το πραγματικό επιτόκιο είναι μικρότερο από το ονομαστικό.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το υπό ή υπέρ το άρτιο καταβληθέν ποσό για την απόκτηση των ομολογιών επηρεάζει: (α) το υπόλοιπο του λογαριασμού «επενδύσεις» και (β) τα έσοδα από τα τοκομερίδια. Για τη λογιστική παρακολούθηση και παρουσίαση, σύμφωνα με τη λογιστική αρχή της αντιπαραθέσεως εσόδων – εξόδων (matching principle), οι υπό ή υπέρ το άρτιο διαφορές πρέπει να αποσβένονται καθόλη τη διάρκεια του δανείου, δηλαδή κατά την περίοδο από της αγοράς μέχρι της λήξης των ομολογιών.

Εξάλλου, αν ο επενδυτής – ομολογιούχος διατηρήσει στην κυριότητά του μέχρι τη λήξη τους τις ομολογίες που αγόρασε σε τιμή υπό ή υπέρ το άρτιο, στην τελευταία χρήση θα προκύψει ένα αποτέλεσμα: κέρδος αν οι ομολογίες αγοράστηκαν υπό το άρτιο ή ζημία αν αυτές αγοράστηκαν υπέρ το άρτιο. Αλλά το αποτέλεσμα αυτό δεν ανήκει μόνο

στην τελευταία χρήση στην οποία λήγουν οι ομολογίες, αλλά σε όλη την περίοδο από της αγοράς μέχρι της λήξεως των ομολογιών. Το αποτέλεσμα αυτό έρχεται να διορθώσει το ονομαστικό ποσό των τοκομεριδίων και να το προσαρμόσει στο πραγματικό έσοδο από την επένδυση σε ομολογίες.

Οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι για την απόσβεση του υπό ή υπέρ το άρτιο κόστους κτήσεως των ομολογιών είναι:

α) Η μέθοδος του σταθερού ποσού και β) η μέθοδος της παρούσας αξίας.

Μέθοδος του Σταθερού Ποσού (Straight Line Method)

Κατά τη μέθοδο αυτήν, το ολικό υπό ή υπέρ το άρτιο ποσό διαιρείται με τον αριθμό των υπολειπόμενων μέχρι τη λήξη του δανείου τοκομεριδίων, το δε πηλίκο της διαίρεσης δίνει το ποσό της διαφοράς που πρέπει να αποσβένεται. Έτσι, σε κάθε χρήση αποσβένεται ένα σταθερό ποσό και όχι ένα σταθερό ποσοστό.

Η μέθοδος αυτή, σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες λογιστικές αρχές, μπορεί να εφαρμόζεται μόνο όταν τα εξαγόμενα από την εφαρμογή της αποτελέσματα δε διαφέρουν ουσιαστικά από τα αποτελέσματα της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Η μέθοδος είναι απλούστατη, αλλά θεωρητικά δεν είναι ορθή. Για την αποσαφήνισή της, δίνουμε τα ακόλουθα δύο παραδείγματα:

α) Απόσβεση του υπό το άρτιο ποσού:

Στο παραπάνω υπό (α) παράδειγμα που, για την απόκτηση μετοχών ονομ. αξίας 1.000.000 €, ο επενδυτής κατέβαλε 959.440 €, η διαφορά των € 40.560 (1.000.000 – 959.440) πρέπει να αποσβεστεί σε 10 εξάμηνα, οπότε, κατά τη λογιστική απεικόνιση του εξαμηνιαίου τοκομεριδίου, πρέπει να γίνεται και απόσβεση ποσού €4.056. (40.560 : 10).

Για τη διευκόλυνση των σχετικών εγγραφών, συντάσσεται συνήθως ο ακόλουθος πίνακας:

	(1)	(2)	(3)	
	Σωρευτική λογιστική αξία ομολογιών	Τοκομερίδιο (1εκΧ0,07Χ6/12)	Ποσό υπό το άρτιο που αποσβένεται (40.560 (α):10)	Πραγματικό τοκομερίδιο (35.000 = 4.056)
Ημ/νια				
1.1.20 ^A	959.440	-	-	-
1.7.20 ^A	963.496 (B)	35.000	4.056	39.056
1.12.20 ^A	967.552	35.000	4.056	39.056
1.7.20 ^B	971.608	35.000	4.056	39.056
31.12.20 ^B	975.664	35.000	4.056	39.056

1.7.20 ^F	979.720	35.000	4.056	39.056
31.12.20 ^F	983.776	35.000	4.056	39.056
1.7.20 ^A	987.832	35.000	4.056	39.056
31.12.20 ^A	991.888	35.000	4.056	39.056
1.7.20 ^E	995.944	35.000	4.056	39.056
31.12.20 ^E	1.000.000	35.000	<u>4.056</u>	<u>39.056</u>
		350.000	<u>40.560</u>	<u>390.560</u>

(α) 40.560 = 1.000.000 – 959.440

(β) 963.496 = 959.440 + 4.056

Η λογιστική εγγραφή απεικονίσεως της αγοράς των ομολογιών είναι:

Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες	959.440	
Ταμείο		959.440

Την 1.7.20^A πρέπει να καταχωρηθεί στα έσοδα ο δουλευμένος τόκος, των 6 μηνών και να αποσβεστεί το υπό το άρτιο ποσό που αναλογεί στο εξάμηνο, δηλαδή θα γίνει η εγγραφή:

Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες	4.056	
Τοκομερίδια εισπρακτέα	35.000	
Έσοδα από επενδύσεις σε ομολογίες		39.056

Με τις βαθμιαίες χρεώσεις του λογαριασμού της επενδύσεως με το υπό το άρτιο ποσό που αποσβένεται, το υπόλοιπο αυτού προοδευτικά αυξάνει, ώστε κατά τη λήξη του δανείου να εμφανίζει την ονομαστική αξία των ομολογιών που θα εισπράξει ο επενδυτής – ομολογιούχος. Επισημαίνεται ότι το εξαμηνιαίο έσοδο από τοκομερίδια είναι το ποσό που εισπράττεται από τα τοκομερίδια και το υπό το άρτιο ποσό που αποσβένεται.

α) Απόσβεση του υπέρ το άρτιο ποσού:

Στο υπό (β) προηγούμενο παράδειγμα που, για την απόκτηση μετοχών ονομ. αξίας 1.000.000 €, ο επενδυτής κατέβαλε 1.081.105 €, η επιπλέον διαφορά των 81.105 €

(1.000.000 – 1.081.105) πρέπει να αποσβεστεί σε 10 εξάμηνα, οπότε, κατά τη λογιστική απεικόνιση του εξαμηνιαίου τοκομεριδίου, πρέπει να γίνεται και απόσβεση ποσού € 8.111 (81.105:10). Συντάσσεται παρόμοιος με τον προηγούμενο πίνακα, με τη διαφορά ότι στη στήλη (1) το ποσό της υπέρ το άρτιο διαφοράς που αποσβένεται έρχεται σε μείωση της σωρευτικής λογιστικής αξίας των ομολογιών.

Η λογιστική εγγραφή απεικόνισης της αγοράς των ομολογιών είναι:

Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες	1.081.105	
Ταμείο		1.081.105

Την 1.7.20^Α για την απεικόνιση του τοκομεριδίου και την απόσβεση του υπέρ το άρτιο ποσού, που αναλογεί στο εξάμηνο, θα γίνει η εγγραφή:

Τοκομερίδια εισπρακτέα	50.000	
Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες		8.111
Έσοδα από επενδύσεις σε ομολογίες		41.889

Με τις διαδοχικές πιστώσεις του λογαριασμού της επένδυσεως, το υπόλοιπο αυτού κατά τη λήξη του δανείου θα εμφανίζει την ονομαστική αξία των ομολογιών, η οποία θα καταβληθεί από τον οφειλέτη στον επενδυτή – ομολογιούχο. Επισημαίνεται ότι το εξαμηνιαίο έσοδο από την επένδυση στις ομολογίες είναι το ποσό που εισπράττεται από τα τοκομερίδια μειωμένο με το ποσό της διαφοράς υπέρ το άρτιο που αποσβένεται.

Μέθοδος της Παρούσας Αξίας (Present Value Method)

Κατά τη μέθοδο αυτήν υπολογίζεται ο πραγματικός τόκος του τοκομεριδίου, δια πολλαπλασιασμού της εκάστοτε λογιστικής αξίας των ομολογιών με το πραγματικό επιτόκιο αποδόσεως των ομολογιών. Η διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του ονομαστικού τοκομεριδίου χρησιμοποιείται για την απόσβεση της υπό ή υπέρ το άρτιο αξίας κτήσεως. Έτσι, ενώ στη μέθοδο του σταθερού ποσού σε κάθε περίοδο αποσβένεται ίσο ποσό της υπό ή υπέρ το άρτιο διαφοράς, στη μέθοδο της παρούσας αξίας τα ποσά που αποσβένονται διαφέρουν από χρήση σε χρήση.

Η παραπάνω μέθοδος της παρούσας αξίας, που καλείται επίσης και «μέθοδος του τόκου» (Interest Method), είναι μεν πολυπλοκότερη από την προηγούμενη αλλά ακριβέστερη αυτής, γι' αυτό και αποτελεί την αποδεκτή μέθοδο για την απόσβεση της υπό ή υπέρ το άρτιο διαφοράς. Κατά το Α.Ρ.Β. (Opinion No. 21 – Αύγουστος 1971), η «μέθοδος του τόκου» πρέπει να εφαρμόζεται για την απόσβεση αυτών των διαφορών. Εντούτοις, άλλες μέθοδοι αποσβέσεων, όπως η μέθοδος του σταθερού ποσού, δυνατό να χρησιμοποιούνται, αν τα αποτελέσματα που εξάγονται απ' αυτές δε διαφέρουν σημαντικά απ' εκείνα που προκύπτουν από τη «μέθοδο του τόκου».

Για την αποσαφήνιση της προκείμενης μεθόδους δίνουμε τα ακόλουθα δύο παραδείγματα:

α) Απόσβεση του υπό το άρτιο ποσού:

Ας υποθέσουμε ότι θέλουμε να αποσβέσουμε την υπό το άρτιο διαφορά των 40.560 € του παραδείγματος υπό (β) της προηγούμενης παραγράφου με βάση τη «μέθοδο του τόκου». Για την εφαρμογή της μεθόδου αυτής είναι απαραίτητο να καταρτιστεί ο ακόλουθος πίνακας:

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Τόκος σε με- Ημ/νια τρητά (εξαμην. 3,5%)	Πραγματικός τόκος (εξαμην. 4%)	Ποσό υπό το άρτιο που αποσβένεται (2-1)	Αναπόσβεστο υπό το άρτιο ποσό (4-3)	Λογιστική αξία των ομολογιών (5+3)
1.1.20 ^A	-	-	-	40.560	959.440
30.6.20 ^A	35.000(α)	38.378 (β)	3.378	37.182	962.818
31.12.20 ^A	35.000	38.513	3.513	33.669	966.331
30.6.20 ^B	35.000	38.653	3.653	30.016	969.984
31.12.20 ^B	35.000	38.799	3.799	26.217	973.783
30.6.20 ^Γ	35.000	38.951	3.951	22.266	977.734
31.12.20 ^Γ	35.000	39.109	4.109	18.157	981.843
1.7.20 ^Δ	35.000	39.274	4.274	13.883	986.117
31.12.20 ^Δ	35.000	39.445	4.445	9.438	990.562
1.7.20 ^E	35.000	39.622	4.622	4.816	995.184
31.12.20 ^E	35.000	39.807	4.816	0	1.000.000

(α) $1.000.000 \times 0,035 = 35.000$ (βάσει του ονομαστικού επιτοκίου)

(β) $959.400 \times 0,04 = 38.378$ (βάσει του πραγματικού επιτοκίου)

Η εγγραφή απεικόνισης του τοκομεριδίου λ.χ. της 30.6.20^A και του αντίστοιχου ποσού της αποσβέσεως της υπό το άρτιο διαφοράς θα έχει ως εξής:

Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες	3.378	
Τοκομερίδια εισπρακτέα	35.000	
Έσοδα από επενδύσεις σε ομολογίες		38.378

β) Απόσβεση του υπέρ το άρτιο ποσού:

Ας υποθέσουμε ότι θέλουμε να αποσβέσουμε την υπέρ το άρτιο διαφορά των 81.105 € του παραδείγματος υπό (β) της προηγούμενης παραγράφου με βάση τη «μέθοδο του τόκου». Για την εφαρμογή της μεθόδου αυτής είναι απαραίτητο να καταρτιστεί ο ακόλουθος πίνακας:

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Τόκος σε με- Ημ/νια τρητά (εξαμην. 5%)	Πραγματικός τόκος (εξαμην. 4%)	Ποσό υπό το άρτιο που αποσβένεται (2-1)	Αναπόσβεστο υπό το άρτιο ποσό (4-3)	Λογιστική αξία των ομολογιών (5-3)
1.1.20 ^A	-	-	-	81.105	1.081.105
30.6.20 ^A	50.000(α)	43.244 (β)	6.756	74.349	1.074.349
31.12.20 ^A	50.000	42.974	7.026	67.323	1.067.323
30.6.20 ^B	50.000	42.693	7.307	60.016	1.060.016
31.12.20 ^B	50.000	42.401	7.599	52.417	1.052.417
30.6.20 ^Γ	50.000	42.097	7.903	44.514	1.044.514
31.12.20 ^Γ	50.000	41.781	8.219	36.295	1.036.295
30.6.20 ^Δ	50.000	41.452	8.548	27.747	1.027.747
31.12.20 ^Δ	50.000	41.110	8.890	18.857	1.018.857
30.6.20 ^E	50.000	40.754	9.246	9.611	1.009.616
31.12.20 ^E	50.000	40.389	9.611	0	1.000.000

(α) $1.000.000 \times 0,05 = 50.000$ (βάσει του ονομαστικού επιτοκίου)

(β) $1.081.105 \times 0,04 = 43.244$ (βάσει του πραγματικού επιτοκίου)

Τοκομερίδια εισπρακτέα	5.000	
Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες		6.756
Έσοδα από επενδύσεις σε ομολογίες		43.244

Πώληση ομολογιών μακροπρόθεσμης επενδύσεως

Σε περίπτωση πώλησεως ομολογιών που κατείχε η επιχείρηση για μακροπρόθεσμη επένδυση και οι οποίες αγοράστηκαν υπό ή υπέρ το άρτιο, πρέπει να προσδιοριστεί το ακριβές κόστος κτήσεως αυτών δι' αναδρομής στον οικείο πίνακα αποσβέσεως της υπό ή υπέρ το άρτιο διαφοράς. Αν η πώληση γίνεται σε ημερομηνία που δε συμπίπτει με ημερομηνία τοκομεριδίου πρέπει να υπολογιστεί ο ενδιάμεσος δουλευμένος τόκος και το αντίστοιχο ποσό αποσβέσεως της υπό ή υπέρ το άρτιο διαφοράς.

Για την αποσαφήνιση, υποθέτουμε ότι την 1.11.20B πωλείται το 30% των ομολογιών του τελευταίου παραπάνω παραδείγματος αντί ποσού €340.000, στο οποίο περιλαμβάνεται και ο δουλευμένος τόκος. Οι ενδεδειγμένες εγγραφές κατά την πώληση (1.11.20B) και κατά την 31.12.20B έχουν ως εξής:

	1/11	
Δουλευμένοι τόκοι	10.000	
(50.000 X 4/6 X 30%)		
Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες		1.461
(7.307 X 4/6 X 30%)		
Έσοδα από επενδύσεις σε ομολογίες		8.539
(42.693 X 4/6 X 30%)		
	1/11	
Ταμείο	340.000	
Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες		316.544
[(1.060.000 X 30%) – 1.461]		
Δουλευμένοι τόκοι		10.000
Κέρδη από πώληση χρεογράφων		13.456
	31/12	
Τοκομερίδια εισπρακτέα	35.000	
(50.000 X 6/6 X 70%)		
Μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες		5.319
(7.599 X 6/6 X 70%)		

Για την απόσβεση της υπέρ το άρτιο αξίας κτήσεως των ομολογιών που παραμένουν στην κυριότητα της επιχείρησης (70%) πρέπει να καταρτιστεί νέος πίνακας.

Παρουσίαση στον ισολογισμό των μακροπρόθεσμων επενδύσεων σε ομολογίες

Οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες πρέπει να εμφανίζονται στον ισολογισμό στο κεφάλαιο «επενδύσεις». Η αξία με την οποία εμφανίζονται οι επενδύσεις αυτές στον ισολογισμό είναι η ονομαστική αξία των ομολογιών αυξημένη ή μειωμένη με το τυχόν αναπόσβεστο ποσό του υπέρ ή υπό το άρτιο κόστους κτήσης των ομολογιών. Επιπλέον πρέπει να αποκαλύπτονται η τρέχουσα αξία των ομολογιών, αν αυτή μπορεί να προσδιοριστεί και διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία αυτών, καθώς επίσης και το πραγματικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για την απόσβεση του υπέρ ή υπό το άρτιο κόστους κτήσης.

10.4 Λογιστική των εισπρακτέων αξιών και δανείων που δημιουργούνται από την επιχείρηση, δεν κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και δεν έχουν καθορισμένη λήξη

[Απαιτήσεις από πωλήσεις – Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων]

Αρχική καταχώρηση και μεταγενέστερη αποτίμηση

Δ.Λ.Π.

Στην εξεταζόμενη κατηγορία υπάγονται κυρίως οι απαιτήσεις από πωλήσεις όταν δεν έχουν καθορισμένη λήξη (πελάτες, επιταγές εισπρακτέες κ.λ.π.)

Κατά την αρχική καταχώρησή τους, οι απαιτήσεις που προέρχονται από πωλήσεις καταχωρούνται όταν γεννάται η απαίτηση της επιχείρησης για είσπραξη του αντιτίμου της πώλησης, δηλαδή κατά την παράδοση των εμπορευμάτων, προϊόντων, κ.λ.π.

Η αρχική καταχώρηση των απαιτήσεων από πωλήσεις γίνεται στο συμφωνηθέν αντίτιμο πώλησης πλέον των εισπρακτέων από τον πελάτη εξόδων πώλησης.

Η μεταγενέστερη αποτίμηση των απαιτήσεων από πωλήσεις γίνεται στο αναπόσβεστο υπόλοιπό τους, υποκείμενες σε αναθεώρηση για απομείωση.

Η λογιστική αξία των απαιτήσεων από πωλήσεις πρέπει να μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους, είτε απευθείας είτε με τη χρησιμοποίηση ενός λογαριασμού πρόβλεψης. Το ποσό της ζημίας πρέπει να περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της χρήσης.

Αν σε μια μεταγενέστερη χρήση η ζημία από τις επισφαλείς απαιτήσεις μειώνεται και μπορεί να συσχετιστεί αντικειμενικά με ένα γεγονός που συμβαίνει μετά την υποτίμηση (π.χ. βελτίωση στην πιστωτική διαβάθμιση του πελάτη), η υποτίμηση της απαίτησης αναστρέφεται είτε απευθείας είτε με αναστροφή του λογαριασμού της πρόβλεψης.

Η αναστροφή δεν πρέπει να καταλήγει σε λογιστική αξία της απαίτησης που να υπερβαίνει το ανεξόφλητο υπόλοιπό της, αν δεν είχε καταχωρηθεί η απομείωση κατά την ημερομηνία που η υποτίμηση της απαίτησης αναστρέφεται.

Το ποσό της αναστροφής πρέπει να περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να βαρύνουν τα αποτελέσματα των χρήσεων στις οποίες οι απαιτήσεις γεννήθηκαν

Ένας σημαντικός παράγοντας αναπτύξεως της οικονομίας πολλών χωρών είναι η πώληση αγαθών και υπηρεσιών με πίστωση. Οι βιομηχανίες, οι χονδρέμποροι και οι λιανοπωλητές μεγιστοποιούν τα κέρδη τους αυξάνοντας τις πωλήσεις τους με τις παρεχόμενες πιστώσεις. Γι' αυτό και οι πωλήσεις επί πιστώσει αποτελούν τον κανόνα στη σημερινή επιχείρηση.

Όταν η επιχείρηση πωλεί με πίστωση σε μια συνεχή βάση θα έχει αναπόφευκτα ορισμένες απώλειες από τη μη είσπραξη εξολοκλήρου των απαιτήσεών της, είτε λόγω οικονομικής αδυναμίας των οφειλετών της, είτε λόγω αμφισβητήσεως από αυτούς των υποχρεώσεών τους προς την επιχείρηση. Οι απώλειες αυτές έχει καθιερωθεί να λέγονται ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις και αποτελούν ένα φυσιολογικό – λειτουργικό έξοδο της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τη βασική λογιστική αρχή της αντιπαραθέσεως εσόδων – εξόδων, οι ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να βαρύνουν τις χρήσεις στις οποίες οι απαιτήσεις αυτές γεννήθηκαν, δηλαδή προκειμένου περί απαιτήσεων κατά πελατών, στις χρήσεις που πραγματοποιήθηκαν οι πωλήσεις, γιατί τα έσοδα των χρήσεων αυτών είναι αυξημένα με τα ποσά των ζημιών από τις επισφαλείς απαιτήσεις και να μη βαρύνουν, οι ζημίες αυτές, τα αποτελέσματα των επόμενων χρήσεων, κατά τις οποίες γίνεται η

διαπίστωση αυτών, π.χ. μια απαίτηση που δημιουργήθηκε από πώληση με πίστωση στη χρήση 20+1 και διαπιστώθηκε ότι είναι ανεπίδεκτη εισπράξεως στη χρήση 20+3 πρέπει να αποτελεί ένα έξοδο της χρήσης 20+1, γιατί στα έσοδα της χρήσης αυτής συμπεριελήφθη το αντίτιμο της πωλήσεως από την οποία γεννήθηκε η απαίτηση. Είναι σφάλμα με το έξοδο αυτό να επιβαρυνθούν τα αποτελέσματα της χρήσεως 20+3.

Επειδή οι ζημίες από τις επισφαλείς απαιτήσεις δεν είναι δυνατό να διαπιστωθούν προκαταβολικά κατά τις χρήσεις που οι απαιτήσεις δημιουργούνται (γιατί τότε ασφαλώς θα αποφευγόταν η δημιουργία τους), αλλά διαπιστώνονται εκ των υστέρων (σε μεταγενέστερες χρήσεις), επιβάλλεται η προκαταβολική εκτίμηση των ζημιών αυτών και η διενέργεια σχετικής πρόβλεψης.

Μέθοδοι εκτίμησης των προβλέψεων για απώλειες από επισφαλείς πελάτες

Για την εκτίμηση των πιθανών απωλειών από επισφαλείς απαιτήσεις που προέρχονται από εμπορικές συναλλαγές, η λογιστική θεωρία έχει αναπτύξει και η πράξη εφαρμόζει τις εξής τρεις μεθόδους:

- α) τη μέθοδο της εξατομικευμένης έρευνας των απαιτήσεων,
- β) τη μέθοδο της εκτιμήσεως του ύψους της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις και
- γ) τη μέθοδο της εκτιμήσεως του εισπρακτέου από τις απαιτήσεις ποσού.

Τις μεθόδους αυτές αναπτύσσουμε παρακάτω.

Σημειώνουμε προκαταβολικά, ότι κατά την εφαρμογή των δύο τελευταίων μεθόδων πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι μεταβολές στην πιστωτική πολιτική της επιχείρησης, οι μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς κι άλλοι εξωτερικοί παράγοντες, που εκτιμάται ότι θα έχουν επιπτώσεις στην ικανότητα των πελατών να εξοφλήσουν τις οφειλές τους. Κι' ακόμη, ότι η μέθοδος που επιλέχθηκε από την επιχείρηση πρέπει να υπόκειται σε μια συνεχή αναθεώρηση από τους λογιστές και τους αρμόδιους της επιχείρησης, με αναπροσαρμογή των χρησιμοποιούμενων ποσοστών ή να γίνεται ακόμη και αλλαγή μεθόδου, αρκεί τα εξαγόμενα αποτελέσματα να ανταποκρίνονται όσο γίνεται ακριβέστερα προς τις πραγματικές απώλειες της επιχείρησης από τις εμπορικές της απαιτήσεις.

Η μέθοδος της εξατομικευσης διαγραφής των απαιτήσεων

Μερικές μικρές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν την καλούμενη μέθοδο της εξατομικευμένης διαγραφής των απαιτήσεων (specific chargeoff method) κατά την οποία οι ζημίες από τις επισφαλείς απαιτήσεις μεταφέρονται στη χρήση κατά την οποία καθίσταται γνωστό ότι η συγκεκριμένη απαίτηση είναι ανεπίδεκτη εισπράξεως, οπότε διενεργείται η εγγραφή της αποσβέσεώς της.

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει το πλεονέκτημα της βεβαιότητας της απώλειας, γι' αυτό και γίνεται αποδεκτή από φορολογική άποψη. Παρουσιάζει όμως τα εξής δύο σημαντικά μειονεκτήματα:

α) Οι απαιτήσεις υπερεκτιμώνται, γιατί δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με τη μέθοδο, καμιά μείωση των απαιτήσεων, μολονότι είναι βέβαιο ότι δεν πρόκειται να εισπραχθεί στο ακέραιο η αξία με την οποία εμφανίζονται στον ισολογισμό και

β) Η χρήση κατά την οποία γίνεται η απόσβεση της απαίτησεως είναι συνήθως μεταγενέστερη της χρήσεως κατά την οποία δημιουργήθηκε η απαίτηση. **Αυτό οδηγεί σε εσφαλμένη αντιπαράθεση εσόδων – εξόδων, κατά παράβαση της βασικής λογιστικής αρχής που προαναφέραμε.** Γι' αυτό η μέθοδος αυτή δίκαια κατακρίνεται από τη λογιστική θεωρία και δεν εφαρμόζεται στις λογιστικά προηγμένες χώρες, παρά μόνο από μερικές μικρές επιχειρήσεις. Σημειώνεται, πάντως, ότι στην ΗΠΑ ο φορολογικός νόμος του 1986 όρισε τη μέθοδο αυτή ως τη μόνη πρακτικά αποδεκτή για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος.

Η μέθοδος της εκτιμήσεως του ύψους της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις

Η εκτίμηση του ύψους της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις υπολογίζεται σε ποσοστό είτε των επί πιστώσει πωλήσεων, είτε των συνολικών πωλήσεων (μετρητοίς και επί πιστώσει).

Το ποσοστό επί των πωλήσεων προσδιορίζεται με βάση τα στατιστικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων. Δηλαδή, συσχετίζονται ο πωλήσεις, οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις και οι εισπράξεις από αποσβεσθείσες επισφαλείς απαιτήσεις ορισμένων προηγούμενων χρήσεων, κατά τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{[Εκτιμώμενο ποσοστό απωλειών]} = \frac{(\text{Απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις προηγ. χρήσεων}) - (\text{Εισπράξεις από αποσβεσθείσες επισφαφ. απαιτήσεις προηγ. χρήσ.})}{\text{Πωλήσεις (συνολικές ή μόνο επί πιστώσει) προηγ. χρήσεων}}$$

Το ποσοστό που προκύπτει από τον παραπάνω τύπο χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις που πρέπει να βαρύνει την τρέχουσα χρήση.

Όπως είναι ευνόητο, το ποσοστό των απωλειών, που προσδιορίζεται με τον παραπάνω τρόπο, μπορεί να βρίσκεται εκτός πραγματικότητας, επειδή πιθανόν να έχουν επέλθει μεταβολές στις τρέχουσες συνθήκες.

Μέθοδος της εκτιμήσεως του εισπρακτέου από τις απαιτήσεις ποσού

Σε περίπτωση που, από την πείρα της επιχειρήσεως, προκύπτει ότι ένα ορισμένο ποσοστό των απαιτήσεων δεν θα εισπραχθεί τελικά, η συνολική πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις είναι δυνατό να εκτιμηθεί πολλαπλασιάζοντας το κατά το τέλος της χρήσεως συνολικό ποσό των απαιτήσεων με το ποσοστό αυτό. Κατά τη μέθοδο αυτήν είναι σαν να εκτιμώνται στη σημερινή τους αξία οι απαιτήσεις της επιχειρήσεως. Η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί κατά δύο τρόπους:

α) Πρώτος τρόπος:

Συσχετίζονται τα ποσά των απωλειών από τη μη είσπραξη απαιτήσεων προς τα αντίστοιχα ποσά των απαιτήσεων των προηγούμενων χρήσεων και προσδιορίζεται η ποσοστιαία σχέση αυτών κατά τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{Συνολικό ποσοστό της προβλέ-} \quad = \quad \frac{\text{Σύνολο απωλειών από επισφαλείς πελάτες}}{\text{Σύνολο απαιτήσεων στις αντίστοιχες}} \\ \text{ψεως για επισφαλείς απαιτήσεις} \quad \quad \quad \text{προηγούμενες χρήσεις}$$

Με το ποσοστό που προκύπτει από τη σχέση αυτήν πολλαπλασιάζεται το κατά το τέλος της χρήσεως συνολικό ποσό των απαιτήσεων, για να εξευρεθεί το συνολικό ύψος της προβλέψεως που πρέπει να εμφανίζει ο λογαριασμός «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», το υπόλοιπο του οποίου προσαρμόζεται προς το ποσό αυτό.

Σημειώνεται ότι το παραπάνω ποσοστό της συνολικής προβλέψεως, που βασίζεται στην πείρα του παρελθόντος, πρέπει να προσαρμόζεται στις τρέχουσες και αναμενόμενες

συνθήκες της αγοράς, ώστε να ανταποκρίνεται πλησιέστερα προς την πραγματική απώλεια της επιχειρήσεως από τις απαιτήσεις της.

Παρατηρείται ότι, με την εφαρμογή της υπό συζήτηση μεθόδου, είναι δυνατό να εκτιμηθεί, ως έγγιστα, το ποσό που θα εισπράξει η επιχείρηση από τις απαιτήσεις της, αλλά είναι ενδεχόμενο η μέθοδος να μην οδηγεί σε σωστή αντιπαράθεση των εσόδων – εξόδων της χρήσεως, επειδή η αφερεγγυότητα των πελατών αποδεικνύεται σε μεταγενέστερο χρόνο και σε ακανόνιστα χρονικά διαστήματα. Το υπολογιστικό, συνεπώς, έξοδο της ζημίας από επισφαλείς απαιτήσεις, που εγγράφεται στη χρέωση του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως» της συγκεκριμένης χρήσεως, δε συναρτάται με τις πωλήσεις επί πιστώσει της χρήσεως αυτής και, ως εκτούτου, παραβιάζεται η matching principle. Η μέθοδος ευνοεί την αλήθεια του ισολογισμού σε βάρος του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως», γιατί προσδιορίζει, ως έγγιστα, το σωστό υπόλοιπο των απαιτήσεων και παρεπιτόντως μόνο εκτιμά την απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις που πρέπει να βαρύνει τη συγκεκριμένη χρήση, π.χ.:

Ας υποθέσουμε ότι το σύνολο των απαιτήσεων ανέρχεται σε € 600.000 και ότι οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται σε 6% πάνω στο συνολικό αυτό ποσό. Ας υποθέσουμε ακόμη ότι οι σχηματισμένες προβλέψεις ανέρχονται στο τέλος της προηγούμενης χρήσης σε 100.000 €, αλλά στη διάρκεια της χρήσεως αποσβέστηκαν ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις € 150.000 και συνεπώς το υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» είναι χρεωστικό 50.000. Το ποσό της προβλέψεως που πρέπει να γίνει στο τέλος της χρήσης ανέρχεται σε 410.000 €, υπολογιζόμενο ως εξής:

Απαιτήσεις 6.000.000 X 6%	€	360.000
Υπόλοιπο λογαριασμού προβλέψεως (χρεωστικό)	€	50.000
		<hr/>
Σύνολο		410.000

β) Δεύτερος τρόπος:

Το συνολικό ποσό της προβλέψεως δεν εξευρίσκεται με βάση ένα γενικό ποσοστό, όπως γίνεται με τον προηγούμενο τρόπο, αλλά κατόπιν αναλύσεως της παλαιότητας των υπολοίπων όλων των απαιτήσεων. Για το σκοπό αυτόν καταρτίζεται ένας πίνακας παλαιότητας των απαιτήσεων, δηλαδή ένας πίνακας, στον οποίο καταχωρούνται όλα τα

κατά το τέλος της χρήσεως υπόλοιπα των απαιτήσεων, τα οποία στη συνέχεια αναλύονται σε κλιμάκια παλαιότητας.

Για την αποσαφήνιση, υποθέτουμε ότι το συνολικό ποσό των απαιτήσεων του παραδείγματος που προαναφέραμε € 6.000.000, αναλύεται ως εξής:

Πίνακας παλαιότητας των απαιτήσεων κατά την 31.12.20+1.

Πελάτες	Υπόλοιπο 31.12.20+1	Απαιτήσεις μη λήξασες		Απαιτήσεις λήξασες Ημέρες		
		1 – 30		31-60	61-90	πέρα των 90
A. Ανδρεάδης	50.000	40.000	10.000	-	-	-
B. Βασιλειάδης	80.000	80.000				
Γ. Γεωργιάδης	130.000	-	100.000	30.000		
Δ. Δημητριάδης	110.000	-	-	-	60.000	50.000
E. Ευθυμιάδης	90.000	70.000	10.000	-	-	10.000
.....						
K. Χαρισιάδης	<u>140.000</u>	<u>90.000</u>	<u>20.000</u>	<u>10.000</u>	<u>20.000</u>	<u>-</u>
Σύνολα	600.000	280.000	140.000	40.000	80.000	60.000
Ποσοστά	100 %	47 %	23 %	7 %	13%	10%

Στις περιπτώσεις που τα εισπραχθέντα από τους πελάτες ποσά (δηλαδή οι πιστώσεις των λογαριασμών των πελατών) δε σχετίζονται με συγκεκριμένες χρεώσεις, για την εξεύρεση της παλαιότητας των εισπρακτέων από την επιχείρηση απαιτήσεων εφαρμόζεται η μέθοδος FIFO.

Ο παραπάνω πίνακας δίνει μια χρήσιμη εικόνα της εισπραξιμότητας των απαιτήσεων και των πιθανών απωλειών από επισφαλείς απαιτήσεις, γιατί η πείρα δείχνει ότι όσο «ηλικιωμένη» είναι μια απαίτηση, τόσο μεγαλύτερη επισφάλεια περικλείει.

Με βάση τον πίνακα αυτόν, η αρμόδια υπηρεσία της επιχειρήσεως διερευνά τη δυνατότητα εισπράξεως κάθε λήξασας απαιτήσεως, για να προσδιορίζει την ενδεχόμενη απώλεια. Επειδή, όμως, σε περιπτώσεις μεγάλου αριθμού λ/σμών απαιτήσεων, η διερεύνηση αυτή είναι πολύ χρονοβόρα, αν όχι εντελώς αδύνατη, η αρμόδια υπηρεσία της επιχειρήσεως προβαίνει σε μια κατά προσέγγιση εκτίμηση της συνολικής απώλειας από επισφαλείς απαιτήσεις, χρησιμοποιώντας για τις απαιτήσεις κάθε ομάδας παλαιότητας το κατάλληλο ποσοστό απώλειας που προκύπτει από την πείρα του παρελθόντος, ύστερα από κατάλληλη προσαρμογή αυτού στις τρέχουσες συνθήκες, ως εξής (ποσά σε χιλιάδες €:)

Κατηγορία		Συνολικά Υπόλοιπα	Ποσοστό απώλειας (εκ πείρας)	Εκτιμώμενο ποσό απώλειας
Μη λήξασες		280.000	1%	2.800
Λήξασες	1-30 ημ.	140.000	5%	7.000
	31-60 ημ.	40.000	8%	3.200
	61-90 ημ.	80.000	15%	12.000
Πάνω από	90 ημ.	60.000	20%	12.000
		<u>600.000</u>		<u>37.000</u>

Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι το συνολικό ποσό της προβλέψεως για επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμάται σε € 37.000, προς το ποσό δε αυτό προσαρμόζεται το υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις». Δηλαδή, στο παραπάνω παράδειγμα και λαμβανομένου υπόψη ότι ο λογαριασμός των προβλέψεων παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο € 5.000, η πρόβλεψη που πρέπει να γίνει στο τέλος της χρήσης 20+1 ανέρχεται σε € 42.000, υπολογιζόμενη ως εξής:

Συνολικό ποσό της προβλέψεως, όπως προκύπτει από τον

Παραπάνω πίνακα	€	37.000
Υπόλοιπο λογαριασμού προβλέψεως (χρεωστικό)	€	<u>5.000</u>
Σύνολο	€	<u>42.000</u>

Η προκείμενη μέθοδος πλεονεκτεί έναντι της προηγούμενης, επειδή προσδιορίζει ακριβέστερα το ύψος της απώλειας. Έχει, όμως η μέθοδος αυτή όλα τα μειονεκτήματα της προηγούμενης, που αναφέρονται στο ετεροχρονισμό των εσόδων από τις πωλήσεις και των ζημιών από επισφαλείς πελάτες και, συνεπώς, και η μέθοδος αυτή παραβιάζει τη matching principle.

Για την εκτίμηση και λογιστική καταχώρηση της ζημίας από τις επισφαλείς απαιτήσεις, έστω τα ακόλουθα:

Παράδειγμα:

Υπόλοιπα ενάρξεως:

Λογαριασμοί απαιτήσεων (χρεωστικοί)	€	10.000
Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις (πιστωτικοί)	€	<u>(750)</u>

Υπόλοιπο λογαριασμών απαιτήσεων € 9.250

Συναλλαγές στη διάρκεια της χρήσεως:

Πωλήσεις με πίστωση	€	60.000
Εισπράξεις πωλήσεων με πίστωση	€	55.000
Αποσβεσθέντα ανεπίδεκτα εισπράξεως υπόλοιπα	€	1.000

Παλαιότητα των λογαριασμών απαιτήσεων στο τέλος της χρήσεως:

	Σύνολο	Ηλικία των απαιτήσεων σε ημέρες			
		0-30	31-60	61-90	91 και πάνω
Ποσό απαιτήσεων	14.000	9.000	3.000	1.000	1.000
Εκτιμώμενο ποσοστό απώλειας	7,6 %	2%	6%	20%	50%
Εκτιμώμενο ποσό απώλειας	1.060	180	180	200	500

Στη διάρκεια της χρήσεως, απαίτηση € 1.000 διεγράφη ως ανεπίδεκτη εισπράξεως και μετέβαλε το υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» σε χρεωστικό € 250.

Εκτίμηση και λογιστική απεικόνιση:

(1) Με τη μέθοδο του ποσοστού επί των πωλήσεων:

Ας υποθέσουμε ότι η απώλεια από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμάται σε 3% στις πωλήσεις με πίστωση:

Ζημίες από επισφαλείς απαιτήσεις (60.000 X 3%)	1.800
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	1.800

(2) Με τη μέθοδο του ποσοστού επί των απαιτήσεων:

(α) Απλός υπολογισμός: Ας υποθέσουμε ότι οι απώλειες από επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται σε 6% πάνω στο συνολικό υπόλοιπο των απαιτήσεων.

Η παραπάνω εγγραφή θα γίνει για ποσό € 1.090, υπολογιζόμενο ως εξής:

Απαιτήσεις 14.000 X 6%	840
Παρόν υπόλοιπο λογαριασμού προβλέψεως (χρεωστικό)	<u>250</u>
Απαιτούμενο συνολικό ποσό πιστώσεως	<u>1.090</u>

(β) Υπολογισμός με βάση την ηλικία των απαιτήσεων:

Η παραπάνω εγγραφή θα γίνει για ποσό € 1.310, υπολογιζόμενο ως εξής:

Κανονικό υπόλοιπο λογαριασμού προβλέψεως (πιστωτικό), ως ο παραπάνω πίνακας	1.060
Παρόν υπόλοιπο λογαριασμού προβλέψεως (χρεωστικό)	<u>250</u>
Απαιτούμενο συνολικό ποσό πιστώσεως	<u>1.310</u>

11. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

11.1 Έννοια των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Δ.Α.Π.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δεν εντάσσονται σε καμιά από τις άλλες τρεις κατηγορίες, δηλαδή αυτά που δεν είναι:

- A. Δάνεια και εισπρακτέες αξίες που δημιουργήθηκαν από την επιχείρηση,
- B. Επενδύσεις κατεχόμενες μέχρι τη λήξη, ή
- Γ. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς

Δηλαδή στην εξεταζόμενη κατηγορία εντάσσονται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τα οποία η επιχείρηση έχει μεν τη δυνατότητα να τα διαθέσει (έχει ευχέρεια ρευστοποίησης), αλλά δεν έχει πρόθεση για τη διάθεσή τους, π.χ. οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο μετοχές ανώνυμων εταιριών, που δεν είναι συμμετοχές και τις οποίες η επιχείρηση δεν προτίθεται να πωλήσει και συνεπώς δεν είναι χρεόγραφα. Επίσης στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο μετοχές, οι οποίες δεν είναι συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες και οι οποίες είναι ή όχι (ευχερούς ρευστοποίησης, οι ομολογίες έκδοσης δημοσίου ή εταιριών οι οποίες δεν χαρακτηρίζονται χρεόγραφα κ.λ.π).

Από την έννοια των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που αναλύθηκε αμέσως παραπάνω, προκύπτει ότι τα περιουσιακά αυτά στοιχεία παρακολουθούνται στο λ/σμο 18.15 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων» του Ε.ΓΛΣ. Στον αυτό λ/σμό, όπως προαναφέρθηκε, παρακολουθούνται και οι

κατεχόμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις. Επίσης στην εξεταζόμενη κατηγορία εντάσσονται και οι συμμετοχικοί τίτλοι σε οποιαδήποτε κατηγορία (πλην σε θυγατρικές και συγγενείς), οι οποίοι παρακολουθούνται στο λ/σμο 18.01 «συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις» του Ε.Γ.Λ.Σ.

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται ως κατεχόμενο για εμπορικούς σκοπούς μάλλον, παρά διαθέσιμο προς πώληση, αν αυτό είναι μέρος ενός χαρτοφυλακίου ομοίων περιουσιακών στοιχείων, για τα οποία υπάρχει ένα πρόγραμμα εμπορίας προς το σκοπό δημιουργίας ενός κέρδους από βραχύχρονες διακυμάνσεις στην τιμή ή το περιθώριο του διαπραγματευτή.

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που είναι διαθέσιμο προς πώληση (ο κάτοχος έχει το δικαίωμα να απαιτήσει όπως ο εκδότης εξοφλήσει ή εξαγοράσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο πριν τη λήξη) ταξινομείται ως μια επένδυση που κρατείται μέχρι τη λήξη μόνο, αν ο κάτοχος έχει τη θετική πρόθεση και ικανότητα να την κρατήσει μέχρι τη λήξη και να μην ασκήσει το δικαίωμα πώλησης.

11.2 Λογιστική των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Αρχική καταχώρηση

Η αρχική καταχώρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, συνεπώς και των διαθέσιμων προς πώληση, γίνεται στο κόστος κτήσης τους, στο οποίο περιλαμβάνονται και τα ειδικά έξοδα κτήσης αυτών.

Μεταγενέστερη αποτίμηση

Τα εξεταζόμενα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, μετά την αρχική τους καταχώρηση, αποτιμώνται στο τέλος κάθε χρήσης στην πραγματική τους αξία, εφόσον υπάρχει μια χρηματιστηριακή αγοραία τιμή σε μια ενεργό αγορά ή των οποίων η πραγματική αξία μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Εάν δεν υπάρχει χρηματιστηριακή αγοραία τιμή σε μια ενεργό αγορά ή η πραγματική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου δεν μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα, τα εξεταζόμενα χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώνται:

- Εάν έχουν μια καθορισμένη λήξη στο αναπόσβεστο κόστος κτήσης αυτών με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, ή

- Εάν δεν έχουν καθορισμένη λήξη αποτιμώνται στο κόστος.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της εξεταζόμενης κατηγορίας υπόκεινται σε απομείωση.

Το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) που προκύπτει από την αποτίμηση των εξεταζόμενων περιουσιακών στοιχείων στην πραγματική αξία τους καταχωρείται:

- είτε στα αποτελέσματα της χρήσεως στην οποία προκύπτει
- είτε απευθείας στην Καθαρή Θέση, μέσω της Καταστάσεως Μεταβολών στην Καθαρή Θέση, μέχρις ότου το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο πωληθεί, εισπραχθεί ή άλλως διατεθεί, ή μέχρις ότου το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο προσδιοριστεί ότι είναι απομειωμένο, κατά τον οποίο χρόνο το σωρευμένο κέρδος ή ζημία που προηγουμένως καταχωρήθηκε στην καθαρή θέση μεταφέρεται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Η επιχείρηση πρέπει να επιλέξει τον ένα από τους δύο ανωτέρω χειρισμούς τον οποίο, ως λογιστική αρχή, οφείλει να εφαρμόζει σε όλα τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αυτής.

Το Πρότυπο επιβάλλει στην επιχείρηση να γνωστοποιεί αν το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) που προέκυψε από τις μεταβολές στην πραγματική αξία των διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμώνται στην πραγματική αξία μεταγενέστερα από την αρχική καταχώρηση, συμπεριλαμβάνονται στα αποτελέσματα της χρήσεως, ή καταχωρούνται απευθείας στην καθαρή θέση μέχρις ότου το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο πωληθεί.

Πρακτική εφαρμογή της Τρέχουσας Αξίας (Market Value Method) επί τίτλων μετοχών (ή ομολογιών)

Η μέθοδος της τρέχουσας αξίας στηρίζεται στην αντίληψη της λογιστικής της τρέχουσας αξίας. Με τη μέθοδο αυτήν ο λογαριασμός της επενδύσεως προσαρμόζεται, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, στην τρέχουσα αξία των μετοχών,

ενώ στα έσοδα από τους τίτλους περιλαμβάνονται τα μερίσματα (ή τοκομερίδια) που έλαβε η επιχείρηση αυξημένα ή μειωμένα με τη μεταβολή που επήλθε, στη διάρκεια της λογιστικής περιόδου, στην τρέχουσα αξία των τίτλων.

Η υπό συζήτηση μέθοδος έχει σε γενικές γραμμές ως εξής:

- Οι τίτλοι καταχωρούνται στο κόστος κτήσεώς τους, κατά το χρόνο της απόκτησης αυτών.
- Ο λογαριασμός της επενδύσεως προσαρμόζεται περιοδικά στην τρέχουσα αξία των τίτλων.
- Τα έξοδα της χρήσεώς τους από τίτλους απαρτίζονται:
 - Από τα μερίσματα (ή τοκομερίδια) που έλαβε η επιχείρηση στα διάρκεια της χρήσεως και
 - Από την αύξηση (ή μείωση) που επήλθε στη διάρκεια της χρήσεως στη τρέχουσα αξία των τίτλων.

Σε περίπτωση διάθεσης τίτλων, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας των τίτλων, όπως προσδιορίζεται με την εν λόγω μέθοδο, και της τιμής πώλησης αναγνωρίζεται σαν κέρδος ή ζημία.

Παράδειγμα:

Για την αποσαφήνιση της μεθόδου, ας υποθέσουμε ότι το Αμοιβαίο Κεφάλαιο «X» αγόρασε 2.000 μετοχές της εταιρείας «Ψ» που αντιπροσωπεύουν το 20% του συνόλου των μετοχών αυτής. Τα γεγονότα και οι σχετικές ημερολογιακές εγγραφές για τις τρεις επόμενες χρήσεις έχουν ως εξής:

α) Κατά την αγορά των μετοχών (έτος 20+1)

Μετοχές εταιρίας Ψ (2.000 μετοχές X 10)	20.000
Ταμείο	20.000

β) Στο τέλος του 20+1: Η χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής ήταν 13 ⁽¹⁾

Μετοχές εταιρίας Ψ	6.000
--------------------	-------

Έσοδα από τίτλους επενδύσεων (Κέρδη από την κατοχή τίτλων (επενδύσεων))	6.000
--	-------

(1) Δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι σε περίπτωση πωλήσεως στο Χρηματιστήριο όλων των μετοχών που κατέχει το Αμοιβαίο Κεφάλαιο, η τιμή της μετοχής θα μειωθεί σημαντικά.

γ) Την 30 Μαΐου 20+2 η Ψ δημοσίευσε τον ισολογισμό της που εμφανίζει κέρδη € 10.000

Καμιά εγγραφή

δ) Την 30 Ιουνίου του 20+2 η Ψ καταβάλλει μέρισμα συνολικού ποσού € 6.000

Ταμείο	1.200
Έσοδα από τίτλους επενδύσεων (Μερίσματα)	1.200

ε) Στο τέλος του 20+2 η χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής παρέμεινε 13 €.

Καμιά εγγραφή, επειδή η χρηματιστηριακή τιμή δεν μεταβλήθηκε.

στ) Το έτος 20+3 πωλήθηκαν 1.000 μετοχές της Ψ προς 14 €.

Ταμείο	14.000
Μετοχές εταιρίας Ψ	13.000
Κέρδη από πώληση τίτλων επενδύσεων	1.000

Μερικοί υποστηρίζουν ότι τα κέρδη ή οι ζημιές από τη μεταβολή της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής δεν πρέπει να θεωρούνται αποτελέσματα της χρήσεως, όπως αντιμετωπίστηκε παραπάνω, αλλά πρέπει να εμφανίζονται διακεκριμένα σε λ/σμό καθαρής θέσεως. Την αντιμετώπιση αυτή υιοθετεί εναλλακτικά και το Πρότυπο 39, όπως αναπτύχθηκε αμέσως παραπάνω. Με βάση την εναλλακτική αυτή λύση, οι παραπάνω εγγραφές (β) και (στ) θα έχουν ως εξής:

Εγγραφή (β). Στο τέλος 20+1, η χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής ήταν 13 €.

Μετοχή εταιρίας Ψ	6.000
-------------------	-------

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από μετοχές (Λογαριασμός Καθαρής Θέσεως) [μετοχές 2.000 X (13-10)]	6.000
---	-------

Εγγραφή (στ). Το έτος 20+3 πωλήθηκαν 1.000 μετοχές της Ψ προς 14 €.

Ταμείο	14.000	
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από μετοχές	3.000	
Μετοχές εταιρίας Ψ (μετοχές 1.000 X 13)		13.000
Κέρδη από πώληση μετοχών		4.000

Πολλά επιχειρήματα προβάλλονται υπέρ και κατά της μεθόδου αυτής. Οι υπέρμαχοι της μεθόδου ισχυρίζονται μεταξύ άλλων ότι: α) Η τρέχουσα αξία των χρεογράφων δίνει χρησιμότερες πληροφορίες για τη λήψη ορθών αποφάσεων σε σύγκριση με το κόστος κτήσεως που ανάγεται στο παρελθόν, β) Τα πραγματοποιούμενα από την εκδότη κέρδη απεικονίζονται στα βιβλία και στα αποτελέσματα της επενδύουσας στη χρήση που πραγματοποιήθηκαν κι όχι στη χρήση που πωλούνται οι μετοχές.

Τα σημαντικότερα επιχειρήματα κατά της μεθόδου είναι ότι παραβιάζει τις παραδεγμένες βασικές λογιστικές αρχές του κόστους και της πραγματοποιήσεως του εσόδου. Η πρώτη αρχή παραβιάζεται, αφού περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται σε αξίες που δεν προσδιορίζονται αντικειμενικά και μπορεί να είναι πρόσκαιρες και η δεύτερη, αφού αναγνωρίζεται η πραγματοποίηση εσόδου και κατά το χρόνο της μεταβολής των τιμών των χρεογράφων και όχι όπως δέχεται η αρχή αυτή, κατά το χρόνο της πώλησής τους.

Έτερο απλοποιημένο παράδειγμα

Η εταιρεία X αγόρασε την 1.1.20+1 το 8% των μετοχών της εταιρίας «Φ» αντί 100.000 (μετοχές 1.000 X 100). Οι μετοχές της Φ είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α. και την

31.12.20+1 η τρέχουσα τιμή τους ανερχόταν σε 95. Η εταιρία X προτίθεται να διατηρήσει τις μετοχές αυτές προκειμένου να καρπούται τα εξ αυτών μερίσματα.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

Απόκτηση μετοχών:

	1.1.20+1
18.15 Τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων	100.000
18.15.00 Μετοχές διαθέσιμες προς πώληση	
18.15.00.00 Μετοχές της «Φ»	
(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα	100.000
38.00 Ταμείο	
Αγορά μετοχών	

Αν επιλέγεται η μέθοδος καταχώρησης της ζημίας αποτίμησης στα Α/Χ

	31.12.20+1
68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	5.000
68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις πώληση	
Συμμετοχών και χρεογράφων	
(εις) 18.15 Τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων	
18.15.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις τίτλων	5.000
18.15.99.XX Μετοχές της «Φ»	
[μετοχές 1.000 X 5 (100-95)]	

Αν επιλέγεται η μέθοδος καταχώρησης της ζημίας στην Καθαρή Θέση:

	31.12.20+1
42 Αποτελέσματα εις νέο	5.000
42.91 Ζημίες από αποτίμηση διαθέσιμων	
προς πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων	
(εις) 18.15 Τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων	
18.15.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις τίτλων	5.000
18.15.99.XX Μετοχές της «Φ»	

Μετάταξη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η επιχείρηση πρέπει να μετατάσσει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο στην κατηγορία των κατεχόμενων για εμπορικούς σκοπούς μόνο αν υπάρχει απόδειξη ενός πρόσφατου προγράμματος απόληξης βραχυπρόθεσμου κέρδους που δικαιολογεί μια τέτοια μετάταξη.

Η επιχείρηση δεν πρέπει να μετατάσσει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά της στοιχεία, που κατά την απόκτησή τους κατέταξε στην κατηγορία των κατεχόμενων για εμπορικούς σκοπούς, σε άλλη κατηγορία σε όλη τη διάρκεια της κατοχής τους.

12. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

12.1 Έννοια των κατεχόμενων για εμπορικούς σκοπούς χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Στην κατηγορία αυτήν εντάσσονται τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται κυρίως για την πραγματοποίηση κέρδους από βραχύχρονες διακυμάνσεις στις τιμές.

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται ως κατεχόμενο για εμπορικούς σκοπούς μάλλον, παρά διαθέσιμο προς πώληση, αν αυτό είναι μέρος ενός χαρτοφυλακίου ομοίων περιουσιακών στοιχείων, για τα οποία υπάρχει ένα πρόγραμμα εμπορίας προς το σκοπό πραγματοποίησης κέρδους από βραχύχρονες διακυμάνσεις στην τιμή ή στο περιθώριο του διαπραγματευθεί.

12.2 Ποια περιουσιακά στοιχεία υπάγονται στην κατηγορία των κατεχόμενων για εμπορικούς σκοπούς

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οπωσδήποτε τα παράγωγα προϊόντα και πέραν αυτών τα «χρεόγραφα», δηλαδή οι τίτλοι που καταχωρούνται στο λογαριασμό 34 «χρεόγραφα».

12.3 Λογιστική των κατεχόμενων για εμπορικούς σκοπούς χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Αρχική καταχώρηση

Η αρχική καταχώρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, συνεπώς και των κατεχόμενων για εμπορικούς σκοπούς, γίνεται στο κόστος κτήσης τους, στο οποίο περιλαμβάνονται και τα ειδικά έξοδα κτήσης αυτών.

Μεταγενέστερη αποτίμηση

Μετά την αρχική καταχώρησή τους, τα κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στην πραγματική τους αξία (fair value), χωρίς καμιά έκπτωση για έξοδα της συναλλαγής που ενδεχόμενα να πραγματοποιηθούν κατά την πώληση ή κατά τον άλλο τρόπο διάθεσή τους.

Ως πραγματική αξία των εξεταζόμενων περιουσιακών στοιχείων (χρεογράφων) πρέπει να θεωρήσουμε τη χρηματιστηριακή αξία τους, εφόσον οι τίτλοι είναι εισηγμένοι στο Χρηματιστήριο.

Από την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην πραγματική τους αξία προκύπτει ένα αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) που καταχωρείται στα αποτελέσματα της χρήσεως.

Κατά τη γνώμη μας, το αποτέλεσμα αυτό πρέπει να καταχωρείται στην κατηγορία των οργανικών αποτελεσμάτων.

Αντιμετώπιση των δαπανών συναλλαγής στην αρχική καταχώρηση και στη μεταγενέστερη αποτίμηση στα κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς χρηματοοικονομικά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο αποκτάται αντί 100 πλέον προμήθειες αγοράς 2. Αρχικά καταχωρείται στα βιβλία με κόστος κτήσης 102. Την επόμενη ημερομηνία κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, η χρηματιστηριακή αγοραία τιμή του περιουσιακού στοιχείου παραμένει 100. Αν το περιουσιακό στοιχείο πωλείτο θα καταβαλλόταν προμήθεια 3. Στην περίπτωση αυτή, το περιουσιακό στοιχείο αποτιμάται

με αξία 100 (χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προμήθεια πώλησης) και μια ζημία 2 καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Παράδειγμα

Η εταιρεία «X» αγόρασε στις 30.7.20+1 1.000 μετοχές της εισηγμένης στο X.A.A. εταιρείας «Ω» αντί συνολικού τιμήματος 401.200 (μετοχές 1.000 X 400 = 400.000 + προμήθεια χρηματιστή 1.200). Την 31.12.20+1, η τιμή της μετοχής ανερχόταν σε 408.

30.7.20+1		31.12.20+1	
34 Χρεόγραφα	401.200	34 Χρεόγραφα	
34.00 Μετοχές εισηγμένες στο Χρημ.		34.00 Μετοχές εισηγμένες στο Χρημ. 2000	
34.00.00 Κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς		34.00.00 Κατεχόμενες για εμπορικούς σκοπούς	
34.00.00.XX Μετοχές της «Ω»		34.00.00.XX Μετοχές της «Ω»	
(εις) 38 Χρηματικά διαθέσιμα	401.200	(εις) 76 Έσοδα κεφαλαίων	
38.00 Ταμείο		76.01 έσοδα χρεογράφων	
		76.01.90 Διαφορές αποτίμησης	2.000

Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις σε χρεόγραφα κατά τις σύγχρονες αντιλήψεις

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα

Οι επενδύσεις σε χρεόγραφα θεωρούνται βραχυπρόθεσμες όταν συντρέχουν οι δύο παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Τα χρεόγραφα να είναι εύκολα εμπορεύσιμα (ρευστοποιήσιμα), δηλαδή να είναι δυνατό να ρευστοποιηθούν εύκολα στη συγκεκριμένη αγορά, χωρίς η πώλησή τους να επιφέρει πτώση στις τιμές τους. Εύκολα ρευστοποιήσιμα θεωρούνται τα εισηγμένα στο χρηματιστήριο χρεόγραφα.

β) Να μην υπάρχει πρόθεση της διοικήσεως της εταιρείας να διατηρήσει τα χρεόγραφα πέρα του έτους ή του λειτουργικού της κύκλου αν αυτός είναι μεγαλύτερος του έτους.

Το δεύτερο αυτό κριτήριο είναι κάπως ρευστό, αφού εξαρτάται από την «πρόθεση» της διοικήσεως, η οποία πρόθεση μπορεί να αλλάζει από τη μια χρήση στην άλλη.

Λογιστική των προσωρινών επενδύσεων σε χρεόγραφα

Οι προσωρινές επενδύσεις σε χρεόγραφα καταχωρούνται αρχικά στο κόστος, στο οποίο περιλαμβάνεται και η προμήθεια του χρηματιστή καθώς και όλα τα άλλα εύλογα έξοδα που δημιουργήθηκαν για την απόκτηση των χρεογράφων. Στην περίπτωση αγοράς ομολογιών ο αγοραζόμενος «δουλευμένος» τόκος δεν αποτελεί μέρος του κόστους και πρέπει να αποχωρίζεται. Μετά την απόκτηση πρέπει να γίνεται διάκριση:

(α) Των ομολογιών, οι οποίες γενικά εμφανίζονται στον ισολογισμό στο κόστος κτήσεως. Το κόστος κτήσεως μειώνεται προσαρμοζόμενο προς της αγοραία (τρέχουσα) τιμή μόνο όταν:

- Η τρέχουσα τιμή είναι ουσιαστικά μικρότερη από το κόστος και
- Η πτώσης της τιμής δεν θεωρείται προσωρινή, δηλαδή θεωρείται μόνιμη.

(β) Των μετοχών ανώνυμων εταιριών (εκτός από τις προνομιούχες, που, σύμφωνα με το προνόμιό τους, μπορούν να εξαγοραστούν με την άσκηση δικαιώματος προαίρεσης, είτε από τον εκδότη είτε από τον επενδυτή).

Το χαρτοφυλάκιο των (κοινών) μετοχών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο ή διαπραγματεύονται εκτός χρηματιστηρίου αποτιμώνται και εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού συνολικά χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και τρέχουσας αξίας.

Η χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και τρέχουσας αξίας προσδιορίζεται χωριστά για το βραχυπρόθεσμο (προσωρινό) χαρτοφυλάκιο και χωριστά για το μακροπρόθεσμο χαρτοφυλάκιο.

Το ποσό κατά το οποίο το συνολικό κόστος του χαρτοφυλακίου είναι μεγαλύτερο από την τρέχουσα αξία πρέπει να εμφανίζεται σε ένα αντίθετο λογαριασμό. Η διαφορά αυτή είναι μια εξ αποτιμήσεως ζημία της χρήσεως στην οποία οι τιμές έπεσαν και στην οποία έγινε η αποτίμηση. Ο λογαριασμός της προβλέψεως εμφανίζεται στον ισολογισμό αφαιρετικά από την αξία κτήσεως των χρεογράφων. Αντί μιας τέτοιας εμφανίσεως είναι δυνατό να γίνουν σημειώσεις στο σώμα του ισολογισμού για να αποκαλυφθεί το κόστος κτήσεως και η ζημία από την αποτίμηση των χρεογράφων.

Μεταβολές στο λογαριασμό των «προβλέψεων», είτε λόγω μεταγενέστερης αυξήσεως της αξίας των χρεογράφων, οπότε προκύπτουν κέρδη από την αποτίμηση, είτε λόγω μεταγενέστερης πτώσεως της αξίας αυτών, οπότε προκύπτουν περαιτέρω ζημίες από την αποτίμηση, γίνονται πάντοτε με πίστωση ή χρέωση των αποτελεσμάτων.

Το οριστικό αποτέλεσμα από την πώληση χρεογράφων, που έχουν αποτιμηθεί στη συνολική χαμηλότερη τρέχουσα αξία, είναι η διαφορά του αρχικού κόστους κτήσεως (όχι της χαμηλότερης τρέχουσας αξίας) και της τιμής πώλησεως των χρεογράφων, π.χ.:

Ας υποθέσουμε, ότι στις 10.6.20+2 η Χ πώλησε 100 μετοχές της Ψ αντί € 10.000 και πραγματοποιήθηκαν έξοδα πώλησεως € 20. Οι μετοχές αυτές είχαν αρχικό κόστος κτήσεως € 11.000 και είχαν αποτιμηθεί την 31.12.20+1 στην τρέχουσα αξία τους που ανερχόταν σε € 9.000, δηλαδή σχηματίστηκε την ημερομηνία αυτήν πρόβλεψη € 1.000.

Θα γίνει η εγγραφή:

Ταμείο (10.000 – 20)	9.980	
Ζημίες από την πώληση βραχυπρόθεσμων χρεογράφων	1.020	
Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις σε χρεόγραφα		11.000

Η εγγραφή προσαρμογής του λογαριασμού της προβλέψεως θα γίνει στο τέλος της χρήσεως 20+2, οπότε θα γίνει πάλι αποτίμηση των χρεογράφων στη συνολικά χαμηλότερη αξία μεταξύ συνολικού κόστους κτήσεως των βραχυπρόθεσμων χρεογράφων και της συνολικής τρέχουσας αξίας αυτών. Πρέπει να σημειωθεί ότι σε περίπτωση μεταγενέστερης αυξήσεως της συνολικής αξίας των χρεογράφων, ο λογαριασμός προβλέψεως χρεώνεται μέχρι και τις εξισώσεώς του, με πίστωση των αποτελεσμάτων, σε καμιά όμως περίπτωση δεν είναι δυνατό τα κέρδη από αποτίμηση χρεογράφων να υπερβούν τις προγενέστερες ζημίες από αποτίμηση χρεογράφων ή, με άλλα λόγια, δεν είναι δυνατό τα χρεόγραφα να αποτιμηθούν σε αξία μεγαλύτερη του κόστους κτήσεως.

Τέλος σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με όσα το FASB στο Statement No. 12 ορίζει, όταν γίνεται μεταφορά μεταξύ βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρτοφυλακίου χρεογράφων και προς τις δύο κατευθύνσεις, η μεταφορά πρέπει να γίνεται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και τρέχουσας αξίας κατά το χρόνο της μεταφοράς. Όταν η τρέχουσα είναι χαμηλότερη από το κόστος, η τρέχουσα αξία λογίζεται ως νέο κόστος κτήσεως και η διαφορά λογίζεται σαν μια ζημία που περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα της χρήσεως στην οποία έγινε η μεταφορά.

Παράδειγμα εφαρμογής:

Εμπορεύσιμα χρεόγραφα	<u>Στο τέλος του 20+1</u>	
	Κόστος κτήσεως €	Τρέχουσα τιμή €
Ομολογίες της Α.Ε.Χ. 10% (Ημερομηνίες πληρωμής τοκομεριδίων ¼ και 1/10, ονομαστική αξία € 1.000)	1.300	950
Μετοχές της Α.Ε.Ψ. (100 μετοχές)	<u>2.000</u>	<u>2.150</u>
Σύνολο	<u>3.300</u>	<u>3.100</u>
Την 1.3.20+2: Πωλούνται το ½ από τις ομολογίες της Χ αντί € 620 (δουλευμένος τόκος $500 \times 0,10 \times 5/12 = 20,83$)	Ταμείο Ζημίες από πώληση χρεογρ. Χρεόγραφα (μετοχές της Χ) Έσοδα από χρεόγραφα (τοκομερίδια)	620,00 50,837 650,00 20,83
Την 31.3.20+2: Εισπράττεται το μέρος των μετοχών της Ψ	Ταμείο Έσοδα από χρεόγραφα (τοκομερίδια)	120 120
Την 1.4.20+2: Εισπράττονται τα εξαμηνιαία τοκομερίδια των ομολογιών της Χ ($500 \times 0,10 / 6 = 8,33$)	Ταμείο Έσοδα από χρεόγραφα (τοκομερίδια)	25 25
Την 1.6.20+2: Αγοράζονται 100 μετοχές της Ω προς 1.550 δρχ. καθεμία πλέον μεσιτικά δρχ. 1.000 ($100 \times 15,50 = 1.550 + 10 = 1.560$)	Χρεόγραφα (μετοχές της Ω) Ταμείο	1.560 1.560
Την 31.8.20+2: Πωλούνται οι 40 μετοχές της Ψ αντί 900 και πραγματοποιούνται έξοδα πώλησεως € 20	Ταμείο (90-έξοδα 20) Χρεόγραφα (μετοχές της Ψ 40X20) Κέρδη από πώληση χρεογράφων	880 800
Την 31.10.20+2: Αγοράζονται 200 ομολογίες της Υ αντί 1.800. Ονομα-	Χρεόγραφα (ομολογίες της Υ)	1.740

στική αξία ομολογίας € 10, τόκος 12%. Τοκομερίδια εξαμηνιαία πληρω- τέα την 1/2 και 1/8	Τόκοι ομολογ. εισπρακτέοι (2.000 X 0,12 X 3/12 Ταμείο	60 1.800
---	---	-----------------

Την 31.12.20+2: Δουλεωμένος τόκος των ομολογιών:

της X 500 X 0,10 X 3/12 =	12,50
της Y 2.000 X 0,12 X 2/12 =	<u>40,00</u>
Σύνολο	<u>52,50</u>

Τόκοι ομολογιών εισπρακτέοι	52,50
Έσοδα από χρεόγραφα (τοκομερίδια)	52,50

Το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας, ύστερα από τις παραπάνω εγγραφές, καθώς και ο πίνακας εξευρέσεως της συνολικά χαμηλότερης αξίας, δίνονται παρακάτω. Σημειώνεται ότι στο παράδειγμά μας τόσο οι ομολογίες όσο και οι μετοχές αντιμετωπίζονται για τους σκοπούς της αποτιμήσεως με ομοιόμορφο τρόπο, αντίθετα απ' ότι αναπτύχθηκε πιο πάνω, σύμφωνα με τα οποία οι ομολογίες έπρεπε να αποτιμηθούν στην αξία κτήσεως, εκτός αν κ.λπ.

Επενδύσεις	Κατεχόμενα τεμάχια	Τρέχουσα τιμή μονάδας	Τέλος 20+2	
			Κόστος	Τρέχουσα αξία
Ομολογίες της X	50	12	650	600
Μετοχές της Ψ	60	21	1.200	1.260
Μετοχές της Ω	100	15	1.560	1.500
Ομολογίες της Y	200	8,70	<u>1.800</u>	<u>1.740</u>
Σύνολο		€	<u>5.210</u>	<u>5.100</u>

Τα χρεόγραφα πρέπει ν' αποτιμηθούν στη συνολικά χαμηλότερη αξία των € 5.100 και συνεπώς προκύπτει διαφορά αποτιμήσεως € 110. Επειδή η διαφορά αποτιμήσεως στην προηγούμενη απογραφή ήταν 200, η οποία εμφανίζεται στο λογαριασμό «προβλέψεις υποτιμήσεως χρεογράφων», στο λογαριασμό αυτόν πρέπει να γίνει η ακόλουθη εγγραφή προσαρμογής στα δεδομένα της νέας απογραφής:

Επισημαίνονται οι εξής χαρακτηριστικές διαφορές από τη λογιστική αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων στη χώρα μας:

α) Τα χρεόγραφα αποτιμώνται στη συνολικά χαμηλότερη αξία μεταξύ συνολικής αξίας κτήσεως και συνολικής τρέχουσας αξίας, ενώ στη χώρα μας τα χρεόγραφα αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη αξία (με εξαίρεση τις Τράπεζες).

β) Όταν η αξία αποτιμήσεως είναι η συνολικά χαμηλότερη αξία, η αξία αυτή δεν θεωρείται εφεξής ως αξία κτήσεως. Το αποτέλεσμα από τη διάθεση των χρεογράφων και στις περιπτώσεις αυτές δεν είναι: τιμή πώλησεως – τιμή αποτιμήσεως στην προηγούμενη απογραφή, αλλά η διαφορά: τιμή πώλησεως – κόστος κτήσεως, σύμφωνα με τη βασική λογιστική αρχή του κόστους κτήσεως.

Το εισόδημα από τις προσωρινές επενδύσεις σε χρεόγραφα

Το εισόδημα από τις προσωρινές (βραχυπρόθεσμες) επενδύσεις σε μετοχές εκδόσεων άλλων εταιριών καταχωρείται στα βιβλία κατά το χρόνο της δηλώσεων (γνωστοποίησεως) του μερίσματος σε μετρητά. Τα μερίσματα αυτά δεν καθίστανται δουλευμένα πριν από τη γνωστοποίηση περί της καταβολής αυτών.

Τα μερίσματα σε μετοχές δεν αποτελούν εισόδημα, αλλά απλώς αυξάνουν τον αριθμό των μετοχών του χαρτοφυλακίου και συνεπώς οδηγούν σε μείωση του ανά μετοχή κόστους κτήσεως, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στη χώρα μας.

Οι ομολογίες δυνατό να αγοραστούν σε τιμή μεγαλύτερη ή μικρότερη της ονομαστικής τους αξίας (του αρτίου). Στην περίπτωση των βραχυπρόθεσμων επενδύσεων σε ομολογίες, ο λογαριασμός της επενδύσεων χρεώνεται στο κόστος κτήσεως. Οι τυχόν διαφορές υπέρ ή υπό το άρτιο δεν υπόκεινται σε απόσβεση, γιατί οι βραχυπρόθεσμες επενδύσεις θα μετατραπούν σε μετρητά στο άμεσο μέλλον, η δε ημερομηνία και η τιμή διαθέσεως είναι άγνωστη. Η μεταχείριση αυτή είναι αντίθετη με εκείνη που εφαρμόζεται προκειμένου για τις ομολογίες που κατέχονται σε

μακροπρόθεσμη επένδυση, όπου απαιτείται η απόσβεση της υπέρ ή υπό το άρτιο διαφοράς.

Οι δουλευμένοι και μη απαιτητοί, κατά το τέλος της χρήσεως, τόκοι από τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις σε ομολογίες απεικονίζονται λογιστικά με σχετική εγγραφή στους μεταβατικούς λογαριασμούς.

12.4 Τα κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατά το Ε.Γ.Λ.Σ

Όπως προαναφέρθηκε, τα κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (εκτός από τα παράγωγα) παρακολουθούνται, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ, στο λογαριασμό 34 «χρεόγραφα», για τον οποίο στον «Πανδέκτη» αναπτύσσουμε τα ακόλουθα:

Έννοια των χρεογράφων

Εμπορική νομοθεσία

Χρεόγραφα είναι έγγραφα, ανώνυμα ή ονομαστικά, που εγκλείουν αξίωση για παροχή και για τα οποία η αγορά διαμορφώνει τιμή άσχετη με την τιμή που αναγράφεται πάνω σε αυτά. Δεν είναι, συνεπώς, χρεόγραφα όλα τα αξιόγραφα, αλλά εκείνα μόνο για τα οποία η αγορά διαμορφώνει αξία άσχετη με την αξία που αναγράφεται σε αυτά.

Με βάση τον ορισμό αυτόν, χρεόγραφα είναι κυρίως οι μετοχές ανώνυμων εταιριών, οι ομολογίες, τα μερίδια των αμοιβαίων κεφαλαίων, τα ομόλογα και γενικά οι τίτλοι, για τους οποίους η αγορά διαμορφώνει ιδιαίτερες τιμές. Αντίθετα, μολονότι αξιόγραφα, δεν είναι χρεόγραφα οι συναλλαγματικές, τα γραμμάτια «εις διαταγήν», οι επιταγές, οι φορτωτικές και τα ασφαλιστήρια, γιατί στις συναλλαγές τα έγγραφα αυτά διαπραγματεύονται στις τιμές που αναγράφονται σε αυτά, άσχετα αν, για ειδικούς λόγους, ειδικά η συναλλαγματική ή η φορτωτική, δυνατό να «αγοράζονται» σε τιμή διαφορετική απ' εκείνη που αναγράφεται στον τίτλο. Τα τελευταία αυτά έγγραφα κατατάσσονται από το νόμο και τη λογιστική στην ευρύτερη κατηγορία των απαιτήσεων.

Ε.ΓΛΣ

Κατά το Ε.ΓΛΣ, χρεόγραφα είναι «οι μετοχές ανώνυμων εταιριών, οι ομολογίες, τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, τα ομόλογα τραπεζών, τα οποία αποκτώνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίων της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου...». Ειδικότερα, οι μετοχές των ανωνύμων εταιρειών χαρακτηρίζονται ως χρεόγραφα, όταν, κατά την απόκτησή τους, δεν υπάρχει σκοπός για διαρκή κατοχή τους και επιπλέον το ποσοστό στο κεφάλαιο της εκδότριας των μετοχών εταιρείας είναι μικρότερο από το 10% της εταιρείας αυτής.

Λαμβανομένων υπόψη των σύγχρονων αντιλήψεων, που εκτίθενται αμέσως παρακάτω, ο ορισμός αυτός είναι ατελής, κυρίως, γιατί αγνοεί την ευχέρεια ρευστοποιήσεως του τίτλου, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για το χαρακτηρισμό του ως χρεογράφου.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι χρεόγραφα είναι οι τίτλοι που δεν είναι συμμετοχές ούτε τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων. Λαμβάνοντας υπόψη τα εκεί εκτιθέμενα, τα χρεόγραφα που καταχωρούνται στο λογαριασμό 34 είναι:

- **Οι μετοχές εκδόσεως ανώνυμων εταιρειών που ανήκουν κατά κυριότητα** στην επιχείρηση και οι οποίες αντιπροσωπεύουν κεφάλαιο μικρότερο του 10% του συνολικού κεφαλαίου της εκδότριας εταιρείας και τις οποίες μετοχές η επιχείρηση προτίθεται να τις πωλήσει μέσα στην επόμενη χρήση, εφόσον η ρευστοποίησή τους είναι ευχερής. Πρέπει, δηλαδή, να υπάρχει πρόθεση και ευχέρεια ρευστοποιήσεως των μετοχών αυτών. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση ή υπάρχει μεν η πρόθεση αλλά υπάρχει δυσχέρεια στην ρευστοποίηση, οι μετοχές αυτές καταχωρούνται στο λογαριασμό 18.15 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων σε ευρώ» ή 18.16 «τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων σε ΞΝ», κατά περίπτωση. Η αντιμετώπιση αυτή πρέπει να εφαρμόζεται ιδιαίτερα για τις μετοχές που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, επειδή η ρευστοποίησή τους είναι, κατά κανόνα δυσχερής.
- **Οι ομολογίες και τα λοιπά παραπάνω χρεόγραφα που απαριθμεί το Ε.ΓΛΣ**, εφόσον όμως, κατά την γνώμη μας, η εταιρεία προτίθεται να τα ρευστοποιήσει μέσα στην επόμενη χρήση. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση, και οι τίτλοι αυτοί,

(εκτός φυσικά από τις μερισματαποδείξεις), πρέπει να καταχωρούνται στους προαναφερόμενους λογαριασμούς 18.15 ή 18.16, κατά περίπτωση.

Περιεχόμενο του λογαριασμού 34

Στους υπολογισμούς του 34 παρακολουθούνται τα χρεόγραφα «τα οποία αποκτά η οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίου της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου». Το Ε.ΓΛΣ απαριθμεί ενδεικτικά τους τίτλους:

- ❑ μετοχών ανώνυμων εταιρειών
- ❑ ομολογιών ομολογιακών δανείων
- ❑ εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου
- ❑ μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων
- ❑ ομολόγων Τραπεζών
- ❑ μερισματαποδείξεων μετοχών που έχουν αποκοπεί από τα σώματα των μετοχών μετά την γνωστοποίηση της ημερομηνίας πληρωμής των μερισμάτων.

Με γνωματεύσεις του Ε.ΣΥ.Α. χαρακτηρίζονται ως χρεόγραφα και παρακολουθούνται στο σχολιαζόμενο λογαριασμό και:

- ❑ τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου
- ❑ τα χρεόγραφα «Repos»

Η λογιστική παρακολούθηση των παραπάνω τίτλων, των εισοδημάτων που απορρέουν από αυτούς και η αποτίμησή τους αναπτύσσεται εκτενώς στον «Πανδέκτη». Εδώ επισημαίνουμε μόνο ότι:

- ❑ στο κόστος κτήσης των χρεογράφων δεν επιβαρύνεται με τα ειδικά έξοδα κτήσης, τα οποία αντιμετωπίζονται ως τρέχοντα έξοδα της χρήσεως στην οποία αποκτώνται οι τίτλοι, σε αντίθεση με τα οριζόμενα από το Πρότυπο και
- ❑ κατά την κείμενη στη χώρα μας νομοθεσία, τα χρεόγραφα αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ κτήσης και τρέχουσας, ενώ κατά το Πρότυπο η αποτίμησή τους γίνεται στην τρέχουσα αξία τους.
- ❑ σε ότι αφορά τους μετοχικούς τίτλους, η λογιστική διάκριση αυτών με βάση το ποσοστό 10% του κεφαλαίου που εκπροσωπούν, που προβλέπει το Ε.ΓΛΣ και ο ν. 2190/1920, είναι εντελώς αυθαίρετος και αντιεπιστημονικός.

Το Πρότυπο δε θέτει ποσοτικά όρια του εκπροσωπούμενου από τους τίτλους κεφαλαίου, για τη λογιστική ταξινόμηση αυτών στην κατάλληλη κατηγορία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Κ. ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
- ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΗΣ
Ο ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ
- ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΛΗΣ
ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ